

De vader des huisgezins : tooneelspel

<https://hdl.handle.net/1874/368714>

BIBLIOTHEEK DER RIJKSUNIVERSITEIT
TE UTRECHT

1929

Verzameling tooneel=
stukken uit de
nalatenschap van
Prof. Dr. J. te WINKEL
No. 449^B

Dr. J. L. Michel
N. 925

De Vader des
Huisgezins

door

H. van Elvervelt

93

De cense d'au. a. de 1775 ³ Ann. 8°

449 b 7 te Winkel

DE
V A D E R
DES
H U I S G E Z I N S;
T O O N E E L S P E L.

HET FRANSCH VAN DEN HEER DIDEROT GEVOLGD.
DOOR H. VAN ELVERVELT.

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.

TE A M S T E L D A M,
By IZAAK DUIM, op den Cingel, tusschen
de Warmoesgracht en de Drie-Koningstraat.
Met Privilegie 1778.

V A D E

D E S

H U I S G E I N S

T O O T S P A

H. T. VAN DER WEGH, H. T. VAN DER WEGH, H. T. VAN DER WEGH

P O O K H. T. VAN DER WEGH

T E A M B T B D A M

D E L A N D H. T. VAN DER WEGH, H. T. VAN DER WEGH, H. T. VAN DER WEGH

C E M I N T H. T. VAN DER WEGH, H. T. VAN DER WEGH, H. T. VAN DER WEGH

A M I N T H. T. VAN DER WEGH, H. T. VAN DER WEGH, H. T. VAN DER WEGH

V E R T O O N D E

De Gecommitteerden tot de zaaken van den Schouw-
burg hebben, volgens Octroy door de Heeren Staaten
van Holland en Westvriesland, den 5den November,
1772. aan hun verleend, het recht van deeze Privi-
legie, alleen voor den tegenwoordigen Druk van
DE VADER DES HUISGEZINS, *Tooneelspel*,
vergund aan IZAAK DUIM.

In Amsteldam, den 17. September, 1778.

G. D. W. J. Scher

V E R T O O N E R S.

CLEMENT, *Vader des Huisgezins.*

CONSTANT, *Schoonbroeder van Clement, en Com-
mandeur van Auvilè.*

CECILIA, *Dochter* } *van Clement.*

ALBINUS, *Zoon*

GERARD, *Zoon van een Vriend van Clement, en
by hem opgevoed.*

SOPHIA, *eene onbekende, naderhand bekend voor de
Broeders Dochter van Constant.*

VAN ZORGEN, *Huisvoogd* }

LOUIS, } *Knechts* } *van Clement.*

FLIP, }

KAATJE, *Kamenier van Cecilia.*

IAN, *Dienaar van Gerard.*

Juffr. HEBERT, *Vriendin van Sophia.*

Juffr. PAPILJON, *een Stoffen Verkoopster.*

OFFICIER van de Gardes, *met drie Soldaaten:*

S T O M M E N.

WINKELDOCHTER van Juffr. Papiljon.

EEN BEHOEFTIG MAN.

EEN BOER.

*Het Tooneel verbeeld een gemeubilerde Zaal in
't Huis van Clement.*

DE
V A D E R
D E S
H U I S G E Z I N S;
T O O N E E L S P E L.

E E R S T E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L.

Verbeeldende de Nanacht.

CLEMENT, CONSTANT, CECILIA, GERARD.

*Terwyl Clement in ongerustheid over het Tooneel wandelt, zitten Constant en Cecilia achter in het Bord te speelen. Gerard zit 'er by met een Boek in de hand, nu eens leezende en dan Cecilia aanzien-
de; zynde gezeten achter Constant, die ge-
duurig omziet, als wanneer Gerard leest.*

Wat scheelt 'er aan? Myn Oom schynt ergens voor te
C E C I L I A. (vreezen.
C O N S T A N T, geduurig omziende.
Niets, niets, myn Nicht; gy moet maar op uw hoede wege-
Maar 't licht gaat uit. (zen.

Tegen Gerard.

Wilt gy eens schellen, Heer, myn Nicht
Kan niet meer zien, zo min als ik.

A

Ter

2 DE VADER DES HUISGEZINS;

Terwyl Gerard na de Tafel gaat om te fchellen, zet
Constant deszelfs Stoel anders om, en Gerard we-
derkeereude zet denzelven zo als by geftaan heeft.

Intusfchen komt een Knecht uit, en Constant
vervolgt

Breng ander Licht.

Six cinque!

GERARD.

Een mooie gooi!

CONSTANT.

Ik zal die eene dekken,

En fpeelen de ander daar.

CECILIA.

Dat is niet om re gekken,

Myn Oom, dan teken ik 'er zes, die gy verziет,
Myn hoek en deze vier.

CONSTANT.

Zie daar, dacht ik het niet!

Dat komt 'er van, Mynheer; wat hebje in 't fpiel te fpreken?

CECILIA.

Zes pointen te verzien!

CONSTANT.

Het is my meer gebleeken,

Dat ik, als iemand by my staat, my heb verzien,
Door 't bablen.

CECILIA.

Deze zes, en vier die 'k fla, zyn tien.

CONSTANT, tegen Gerard.

Leg niet te draaien, zet je stoel hier wat na vooren.

T W E E E E T O O N E E L.

CLEMENT, CONSTANT, CECILIA, GERARD,
LOUIS, met andere Kaarfen, die by op het Bord zet.

Zyn zy tot hun, of wel tot ons geluk geboren?

He-

T O O N E E L S P E L.

Halcas! tot geen van beide....ik ben...

Hy ziet Louis weder heen gaan, en roept.
Louis.

LOUIS.

Myn Heer?

CLEMENT, *na eenige bedenking.*

Waar is myn Zoon?

LOUIS.

Hy is eens uitgegaan.

CLEMENT.

Wanneer?

LOUIS.

Mynheer, ik weet het niet.

CLEMENT.

Dan weet ge ook niet waarheen?

LOUIS.

ô Neen, mynheer.

CONSTANT.

Die guit weet niets... waar zyn de steenen?

Twee deuzen!

CECILIA, *tegen Constant, die geduurig opziet.*

Ei, myn Oom, zie naar uw spel.

CONSTANT.

Dat's schoon,

Myn Nicht, zie zelf maar toe.

CLEMENT, *al wandelende tegen Louis.*

Heeft hy u dan verboon,

Met hem te gaan?

LOUIS; *veinzende zulks niet te verstaan.*

Mynheer?

CONSTANT.

Hy zal geen antwoord geeven,

Vraag jy wat voort... laat zien... twee trooien, dat is even.

CLEMENT.

Blyft hy nog langer uit?

4 DE VADER DES HUISGEZINS;

LOUIS, *als vooren.*

Mynheer?

CONSTANT.

Daarop veel min....

Hoe, weêr twee trooien? dat is gantsch niet naar myn zin.

CLEMENT.

Wat valt die nacht my lang!

CONSTANT.

Ik moet ze niet weer gooien,

Of ik verlies het spel.... waarachtig weer twee trooien!

't Is uit, je wint het, Nicht. En gy, myn heertje, lagch,

Lagch nu vry uit de borst.

Zy staan op en naderen Clement, terwyl Louis achter op het Tooneel het Bord bergt, en de Stoelen te recht zet.

CLEMENT.

Welke ongerustheid! ach!

Waar is hy! wat is hem weêrvaaren?

CONSTANT.

Wie kan 't weeten?

Maar kom, gy hebt byna den gantschen nacht versleeten

In kwelling, neem wat rust.

CLEMENT.

Daar is geen rust voor my.

CONSTANT.

Hoor, zo je hem verliest, het is, geloof me vry,

Veelal uw eigen schuld; dit maakt u ongruster,

Hoewel het is nog meer de schuld van myne Zuster,

Die was, vergeef het my, monfreer, een Vrouw die al

Haar Kinderen bedorf.

CECILIA.

Maar Oom....

CONSTANT.

Ik zegge, en zal

Het nogmaals zeggen, gy zult ze allebei verliezen.

CECILIA.

Ei, Oom...

CON-

T O G N E E L S P E L. 5

CONSTANT.

Men moet hier van twee kwaaden 't beste kiezen;
Want houden zy, nog jongk, u voor den zot, zie daar,
Wanneer zy ouder zyn, wordt gy hun martelaar.

CECILIA.

Mynheer de Commandeur.....

CONSTANT.

Goed! niemand wil my hooren.

CLEMENT.

Hy komt nog niet!

CONSANT.

Ei, all' die klagten zyn verlooren.

Gy moet hier toonen wie gy zyt. De moeilykheid
Is daar; zo gy die niet, door 't vaderlyk beleid,
Wist voor te komen, dieht ten minste raad genomen
Te worden, hoe gy 't best die zult te boven komen:
Want, onder ons gezeid, ik twyfel.... maar 't wordt laat:
Ik hoor reeds dat de klok al weêr zes uren slaat.

'k Ben moê, myn beenen doen my zeer... het staat te vree-
Dat dit een voorspook van het Podegra zal weezen. (zen,
Ik ben hier niet meer nut. ik ga me ontkleden, om
Wat uit te rusten. Hei, Louis! waar benje? kom,
En licht my eens. Gy moet het my, schoon ik mogt leggen
Te slaapen, als myn Neef in huis komt, komen zeggen.
Vaarwel monfreer.... je hebt my wel verstaan?

CLEMENT.

Gewis.

Vaarwel, heer Commandeur.

DERDE TOONEEL.

CLEMENT, CECILIA, GERARD.

CLEMENT.

Myn waarde Dochter, 't is
Myns ondanks, dat gy dus uw nachtrust hebt verlaaten.

6 DE VADER DES HUISGEZINS;

CECILIA.

Myn Vader, 'k heb myn' plicht gedaan.

CLEMENT.

Wat kan het baaten?

Nochtans ik dank u; maar ik vreeze, in dezen staat,
Voor uw gezondheid: neem wat rust.

CECILIA.

Het is al laat,

Myn Vader, laat my ook voor uw gezondheid zorgen,
Zo als uw goedheid voor de myne.

CLEMENT.

Ik wacht den morgen.

Ik wil hem spreken.

CECILIA.

Maar, myn Broeder is geen kind.

CLEMENT.

Dat zy zo; ei, ga heen, myn Dochter, gy bemint
Uw' Vader, dat 's genoeg. Ga, om wat rust teraapen;
Ik wil hem wachten, 'k wil hem zien, eêr ik ga slaapen.

Cecilia gaat heen, en Gerard wil haar volgen.
Blyf, Gerard.

VIERDE TOONEEL.

CLEMENT, GERARD.

CLEMENT, *als of by alleen was, ziende zyne
Dochter weggaan.*

Haar gedaante en staat, haar vlugge geest
En haar bekoorlykheid, zo roemenswaard geweest,
Ja alles suft, verdooft, ... Zy lydt, zy loost veel zuchten!...
Sints ik myne Echtgenoot, en tevens myn genuchten;
Verlooren hebben, en sints die Commandeur hier woont,
Verdween al myn geluk!... Met welk een prys beloont
Hy 't Erfgoed, dat hy doet myn Kinderen verwachten!
Zyn heerschzucht, zyn gebied, ja 'al zyn doen en trachten,
Ver-

T O O N E E L S P E L . 7

Verveelt melangs hoe meer Wy leefden hier voorheen
In zoete rust, die door zyn dwaas gedrag verdween. (ven.
Men vreest, men mydt elkaër; men laat me alleenig zwer-
Het hartszeer pynigt my; 't verdriet zal my doen sterven.
Ik zie me als eenzaam in myn volkryk Huisgezin;
Ja eenzaam Maar ik zie, de dag is aan 't begin
Nog komt myn Zoon niet Ach! wat vrees komt my
bestryden!

Myn ziel, ô Geraad! moet veel bitterheden lyden,
Die ik niet kan uitstaan.

GERARD.

Gy, myn Heer?

CLEMENT.

Ja.

GERARD.

Zo gy nu

Nog niet gelukkig zyt, wat Vader is 't voor u
Dan ooit geweest?

CLEMENT.

Geen een Eens Vaders traanen leken
Vaak heimlyk gy ziet thans de myne . . . ik wil u spreken,
En u myn droef gemoed ontdekken.

GERARD.

Spreek, myn Heer,

Wat moet ik doen?

CLEMENT.

Ik denk, dat gy myn Ziel, te zeer
Bezwaard, verligten kunt.

GERARD.

Beveel

CLEMENT.

'k Zal niet bevelen,

Maar bidden, zeggende: zo ik in alle deelen
Voor u, ô Gerard! heb gezorgd van de eerste jeugd,
Indien die tedre zorg u eenigzins geheugt;
Indien ik u niet van myn Zoon hebbe onderscheiden,

8 DE VADER DES HUISGEZINS;

En steeds myn liefde en gunst verdeelde tusfchen beiden;
 Indien ik ooit in u de pagedachtenis
 Eens Vriends verëerd heb, die u altoos dierbaar is....
 Maar ik bedroef u, Vriend...verschoon me, staak uw
 treuren;

Dit is voor de eerste maal, en 't zal niet weër gebeuren.
 Ihdien ik ooit tot uw geluk myn vlyt besteed,
 En ooit by u de plaats van Vader heb bekleed;
 In 't kort, zo ik u ooit beminde, u by my houde,
 In werrwil van Constant, en steeds aan u vertrouwyde
 Myn hartsgeheim.... erken dan die vertrouwenheid,
 En antwoord my oprecht.

GERARD.

Mynheer, ik ben bereid....

CLEMENT.

Weet gy niets van myn Zoon? gy zyt, van lang voor deezen,
 Een Vriend van hem, nu moet gy die van my ook weezen.
 Herstel myn rust. Weet gy niets van myn Zoon?

GERARD.

ô Neen,

Mynheer.

CLEMENT.

Helaas! ik zal geloof slaan aan uw reën,
 Om dat gy u altoos roemwaardig hebt gedragen:
 Maar uwe onkundigheid vermeerdert myne plaagen.
 Wat is 't gedrag myns Zoons, dat hy 't, dus onverdiend,
 Voor my, die hem bemin, en voor zyn beste vriend,
 Verborgten houdt?... Ik beef te meer, hoe ik dit nader
 Bedenk, ô Gerard!

GERARD.

Gy zyt Vader, en een Vader

Vreest ligt.

CLEMENT.

Gy weet het niet: maar luister eens naar my,
 En oordeel, of myn vrees niet billyk is. Hebt gy
 Niet al voorlang bespeurd....spreek, Gerard, naar gemoede,
 Hoe

Hoe hy veranderd is?

GERARD.

Ja; maar het is ten goede.

Hy maakt veel minder werk van Paarden, pronksieraad,
En van Bedienden.... Hy is in een' beetren staat,
Dan gy hem afbeeldt; hy verspilt zyn jonge jaaren
Geenzins in ydelheid; hy laat de Vleiers vaaren,
En valsche Vrienden; hy zit gantsche dagen in
Zyn Kamer, daar hy leest, schryft, denkt, en zynen zin
Op een gedrag stelt, zo als gy 't eens zult begeeren.

CLEMENT.

Dit dacht ik ook, als gy: marr ach! hoe kan 't verkeerren!
'k Wist toen nog niet, het gene ik u zal zeggen. Hoor:
Deze omkeer, die gy meent, dat ik moet houden voor
Een heuglyk teken, en het uitgaan alle nachten,
Dat my ontfelt, en brengt in duizenden gedachten....

GERARD.

Deze omkeer, 't uitgaan.... hoe?

CLEMENT.

En dat my 't hart doorsnydt,
Begonnen te gelyk, en, ach! ter zelve tyd.

GERARD.

Dat 's zonderling.

CLEMENT.

Zois 't. En 't is meest, kort geleden,
Bekend geworden. Ach! wat tegenstrydigheden
Begaat hy, die by dag een eerbaar leven leidt,
En 's nachts zich overgeeft aan de ongeregeldheid!
Zie daar myn hartszeer... Dus zich zelve te verlooopen;
De Dienaars, ondanks all' zyn fierheid, om te koopen;
Zich meester van de deur te maaken; op te staan,
By nacht, wanneer ik slaap, en heimlyk uit te gaan,
In eenzaamheid!... waar heeft een Vader dat ooit komen
Gedoogen, en waar heeft een Zoon dat ooit begonnen,
Die zyne jaaren hadt?... Maar, by dit slecht gedrag,
Geveinsd zyn' plicht te doen; te spreken met onzacht;

A 5

Zich

10 DE VADER DES HUISGEZINS;

Zich af te zondren, om de afrekking der gedachten
Te myden... Ach! myn Vriend! wat is 'er toch te wachten
Van zulk een Jongling, die dus, op een oogenblik,
Zich zelf bedwingen en vermommen kan? ik schrik
Voor't gene aanstaande is, en 'tvooruitzicht my doet denken:
Was hy alleen ontwaard, het zou my minder krenken;
Maar edelaartig zynde, en deugdzaam, dus den spot
Te dryven met de deugd, is een rampzalig lot.

GERARD.

'k Begryp dit alles niet, maar kenne uw' Zoon, de streken
Van valsheid haat hy, dat is my altoos gebleeken.

CLEMENT.

In d'eersten opslag schynt hy deugdzaam; maar met wien
Verkeert hy in den nacht? alle eerelyk Liën
Zyn in de rust, wanneer hy waakt: dit zyn de reden,
Myn Gerard... Maar, zwyg stil; 'k hoor iemand nader treden.
Misfchien is hy het zelf.... ga heen, myn Vriend, ga heen.

V Y F D E T O O N E E L.

CLEMENT, *alleen, gaande naar de plaats daar by
't gerucht geboort heeft, en luistert.*

'k **H**oor niets... Laat ons wat zien te rusten.
Hy gaat in een Leuningstoel zitten.

Maar, ô neen,
Daar is geen rust voor my... Hoe veel bekommernissen
Ontroeren myne ziel, die my de rust doen misfen!
O, al te teder hart eens Vaders! gy verkiest
Wel rust, maar ze is 'er niet... Want mogelyk verliest
Hy op dit oogenblik gezondheid, eer, of leven,
En ook myne eer.

Hy staat op.

Helaas! hoe wordt myn Ziel gedreeven
Als op de baaren van de onstuimigste aller Zeën.

Z E S-

T O O N E E L S P E L. II
Z E S D E T O O N E E L.

*Terwyl Clement droefgeestig heen en weder wandelt,
komt Albinus, gekleed in een slechten Overrok,
en met den Hoed in de oogen, vervult van droef-
heid, en zonder iemand te zien, langzaam
voortgaande, op het Tooneel.*

Wie zyt gy? en waar heen?

Geen antwoord krygende, vervolgt by.

Wie zyt gy? en waarheen?

*Wederom geen antwoord krygende, neemt hy hem
den Hoed af.*

*Hy is 't. O Hemel! ja, hy is 't... Zie daar, myn vreezen
Vervuld!... wel aan, ik zal hem spreken... wat zal 't wee-
Wat wil ik hooren? ... ach! ik heb te lang geleefd. (zen?*

ALBINUS, te rug wykende.

Helaas!

CLEMENT.

Wie zyt gy? waar komt gy van daan? ... gy beeft.

ALBINUS.

Ik ben wanhoopend?

CLEMENT.

Welk een smart! wat moet ik hooren?

ALBINUS.

(ren,

*Zy zucht, zy schreidt, zy wil van hier gaan!... 'k ben verloo-
Zo zy vertrekt.*

CLEMENT.

Wie, zy?

ALBINUS.

Sophia... neen, O neen!

Ik sterf veeleer.

CLEMENT.

Wie is ze? en wat heeft zy gemeen

Met dien rampzaalgen staat, waar in gy voor myne oogen
Vcr.

12 DE VADER DES HUISGEZINS;

Verfchynt?

ALBINUS.

Myn Vader, zie my voor u neêrgebogen.
Uw Zoon is uwer niet meer waardig maar hy sterft,
Om dat hy, 't geen hy meer bemint dan 't Leven, derft.
Gy, gy alleen kunt hem behouden in het leven:
Verhoor my, help my, en wil my die daad vergeeven.

CLEMENT.

Spreek, wreede Zoon! die dus myn hartenwee vergroot,
Toon deernis met me.

ALBINUS.

Indien ik ooit uw gunst genoot;
Zo ik van kindsbeen af, u als een' Vriend beschouwde,
Ja als een' tedren Vriend, en alles u vertrouwde;
Getuigen maakte van de vreugde en van 't verdriet,
Die 'k ooit gehad hebbe; ach! verlaat my heden niet.
Behoudt Sophia; laat my van uw hand ontfangen
Dat overduur kleinood, myn eenig Zielsverlangen.
Befcherm haar Zy wil ons verlaten; dit bestek
Staat vast. Ach, spreek haar, en verhinder haar vertrek:
Het Leven van uw Zoon hängt daar van af, myn Vader.
Zo gy haar ziet, ik ben gerust, dat wy te gader
Gelukkig zullen zyn.

CLEMENT.

In welk een maalfstroom zie
Ik zynen geest verward! Wie is dan die Sophie?

ALBINUS, opstaande, treed beschroomd te
rug, en keert weder.

Ze is vreemd, onnozel, arm... maar ryk in deugd en zeden.
Ja, 't is een Engelin, en vol bekoorlykheden.
Een donkre Kamer is haar Wooning, en deze is
Een Hemel. Steeds kome ik, met min ontroerenis,
Van boven. Daar is niets, dat meer my kan verkwikken,
In 's levens onrust, dan de eenvoudige oogenblikken,
Die ik by haar verslyt. Ik wenschte, in dezen staat,
Indien ik onbekend kon blyven, schoon gehaat

Van

Van al de waereld, dus te leven en te sterven
Met haar in eenzaamheid. Ik heb my menigwerven
Verbeeld te minnen .. 't is bedrog geweest, myn Heer;
Maar nu bemin ik, ja, 'k bemin voor de eerste keer.

CLEMENT.

Gy spot met myn verdriet, en met myn mededogen.
Rampzalige! verlaat die dwaasheid; sla uwe oogen
Eens op u-zelve, en geef my antwoord. Hoe komt gy
Aan dat gering gewaad, en wat voorspelt het my?

ALBINUS.

Ach, Vader, aan dit kleed, al kan 't geen aanzien geeven,
Ben ik al myn geluk, Sophia, ja myn leven
Verplicht.

CLEMENT.

Hoe dat?

ALBINUS.

'k Moest my vermommen in dien schyn;
Myn rang verbergen, om met haar gelyk te zyn.
Ei, hoor.

CLEMENT.

Wel nu, ik hoor.

ALBINUS.

Kort by of naast haar kamer,
Die haar voor elk verbergt.... Geen middel was bekwa-

CLEMENT.

(mer...

Volëndt.

ALBINUS.

Was nog een andre; ik huur die naar myn wensch;
Ik breng 'er Huisraad op van een nooddruftig mensch;
Ik woon 'er, en ik word' haar nagebuur; 'k verbloemde
Door dit gewaad myn rang, als ook myn naam, en noemde
My Sergius.

CLEMENT.

„Heb dank, ô Hemel! ik herleef,
„Dewyl hy niets dan eene onzinnigheid bedreef”.

AL-

14 DE VADER DES HUISGEZINS;

ALBINUS.

Zie nu, of ik bemin... Hoe duur komt my dat minnen
Te staan!

CLEMENT.

Herstel, myn Zoon, de dooling uwer Zinnen:
Verdien myn gunst, en voor die daad vergiffenis:
Ontdek me oprecht, hoe 't met die zaak gelegen is.

ALBINUS.

Welaan, myn Vader, ik zal alles u ontdekken,
Geen ander middel kan uw gunst te mywaarts trekken.

Ik zag haar de eerste maal, daar zy, vol zedigheid,
Geknielt lag voor 't Altaar, tot Hemeldienst bereid,
Verzeld van eene Vrouw, van meer en ouder jaaren,
Die 'k voor haar Moeder nam... Ach! hoe kan ik verklaaren,
Wat invloed haar gezicht in myn ontrust gemoed
Verwekte. Ach, Vader, welk een schoonheid! welk een
gloed!...

Neen, 'k ben niet in staat te ontdekken, hoe myn harte
Zich toen bevond, vervuld van doodelyde smarte!...

Na dezen tyd was ik alleen op haar bedacht;
Haar beeltenis zweefde voor myn oogen dag en nacht,
En wekte mynen gloed. 'k Verloor al' myne lusten.
Ik kwynde als ongezond, en kon onmooglyk rusten,
(Dit hebt gy vaak bespeurd) noch leven, eer ik wist,
Waar ik haar vinden zou; maar 't heeft my lang gemist.
'k Liep overal, tot dat my eindlyk kwam ter ooren,
Dat deze Vrouw, die haar verzelde van te vooren,
Joffrouw Hebert genaamd, en tevens een Vriendin
Van myn Sophia was, want die woont by haar in:
Ook hoorde ik tegelyk, dat ze eenzaam met haar beiden,
Op eene Kamer, een armoedig Leven leidden...
Zal ik u zeggen, welk een hoop myn ziel ontving,
Toen ik dit wist, wat ik al voornaam, en hoe 't ging
Met myne ontwerpen, en myn ydele gewemel?
En hoe ik bloezen moest van schaamte, toen de Hemel
My ingeeven had, dat ik een Kamer nam
Kort by en naast de haare, en daar te wooneu kwam...
Ach,

T O O N E E L S P E L. 15

Ach, Vader! al wie voor haare oogen wil verschynen,
Moet eerbaar worden, of met schaamte weêr verdwynen.
Gy weet niet, wat ik aan Sophia ben verplicht.
Van 't oogenblik dat ik verscheen voor haar gezicht,
Voelde ik die snoode drift in myne ziel bezwyken,
Die voor verwondring en eerbiedigheid moest wyken,
Zodat ik, zonder dat zy my nog wederstondt,
Of aanzag, myne drift geheel bedaard bevond;
Ik wierd beschroomder, en ik was, in weinig dagen,
Zo min in staat haar deugd, dan leven te belaagen.

CLEMENT.

Wie zyn die Vrouwen, en wat doen zy?

ALBINUS.

Kende gy

Haar deerniswaarden staat!.... Verbeel u eens, dat zy
Van 's morgens vroeg tot in den laaten nanacht flooven,
De Vrouw aan 't Spinnewiel, Sophia daar en boven
Aan 't grove Lynwaad, dat haar tedre vingers wondt;
Haare oogen zyn de schoonste op 't gantsche Waereldsronde,
Maar moeten 't somber licht van een Lamp verduuren;
Zy leeft als tuschen vier geheel ontblootte muuren;
Een Tafel van slecht Hout, twee Stoelen, een Matras,
Zie daar al 't Huisraad.... Ach, gerechte Hemel! was
Dit noodlot haar bestemd, dat haar dus alles tegen
Moest loopen?

CLEMENT.

Maar, hoe hebt gy toegang daar gekreegen?

ALBINUS.

Door ongehoorde zorg en pooging, aangewend.
Ik sprak in 't eerst haar niet, en bleef als onbekend;
Maar als ik haar ontmoette in 't op- of nederstappen,
Groette ik haar vriendlyk in 't portaal of op de trappen.
Des avonds, (als of ik by dag aan 't Werk moest gaan)
Wanneer ik t'huis kwam, klopte ik zoetjes by haar aan,
En, als gebuuren doen, verzocht ik 't een of 't ander,
't Zy water, vuur, of licht. Dus wierden wy elkander
Ge-

16 DE VADER DES HUISGEZINS;

Gewoon, en zy vertrouwden al meer en meer op my:
Dan deede ik menigmaal des avonds ook, 't geen zy (te)
Had moeten doen, waar door ik haar op 't hoogst verplicht-
Want om dat zy ongaerne in 't duister ging, verrichtte
Ik haare boodschap.

CLEMENT.

Welk een zorg, en welk een vlyt!
En met wat oogmerk!... Ach!... Vervolg.

ALBINUS.

Op zoekren tyd
Klopt iemand aan myn deur; 't was de oude Vrouw; 'k maak
open;

Zy komt, doch zonder iets te zeggen, binnen loopen;
Zy zet zich neer; zy schreidt... ik vraag haar naar de reën?
Ach! sprakze, Sergius, 't is niet om my, & neen,
Dat gy my schreiën ziet. Gebooren tot elende,
Ben ik die lang gewoon. Maar ach, die onbekende,
Dat voorbeeld van de Deugd, beklag ik!... ik, ontteld,
Vraag, wat haar deert?... Wy zyn en zonder Werk en geld
Nu reeds acht dagen, en het brood begint te onbreeken,
Gaf zy ten antwoord. Ik kon naauw van droefheidspreeken.
& Hemel! riep ik uit.... daar, ga, herstel 't gebrek.
Voorts sloot ik, voor dien tyd, my op in myn vertrek,
En hiel me onzichtbaar.

CLEMENT.

Ik begryp den staat dier zaaken.
Die onderstand zal haar gevaarelyker maaken.

ALBINUS.

Men onderzocht terstond, waarom ik van haar bleef,
Gelyk ik had verwacht, en Vrouw Hebert bekeef (allen;
My, om myn koelheid. Maar ik kreun me aan niets met
'k Vraag naar Sophia's staat, en schets, naar welgevallen,
Den mynen af; ik stel ons beider nooddrift voor
Tot Samenleeving; doch men gaf my geen gehoor;
Men was bevreest; 'k hiel aan, en kreeg 't gene ik bedoelde,
Men stondt het toe.... Bedenk wat vreugd myn ziel gevoel-
Maar die zal kort zyu, en wie weet, in dit geval, (de!
Hoe

Hoe lang, in tegendeel, myn droefheid duuren zal.

Op gisteren avond kwam ik, naar gewoonte, weder,
 Sophia was alleen; het werk lag voor haar neder,
 Gerold van haaren schoot; zy, als van troost beroofd,
 Zat aan een tafel met de handen onder 't hoofd;
 De traanen biggelden langs haare sneeuw witte armen.
 Ik kwam heel zagtkens op, en zag haar met erbarmen.
 Zy hadt my niet gehoord, en zuchtte beurt om beurt.
 Ik hadde al meermaals haar droefgeestigheid bespeurd...
 Maar waarom zuchtte zy, en schreide dus onnodig?
 Haar Werk en myne zorg verschaften overbodig
 Ons onderhoud.... Gedreigd door 't geneik vreesde, viel
 Ik haar te voet, zy schrikte. O al te droeve ziel,
 Sophia, riep ik uit, gy schreidt, wat kan u hinderen?
 Spreek; zwyg voor my niet; ligt kan ik uw smart vermin-
 deren.

Zy zweeg, en storte nog meer traanen, droef te moe,
 Uit haar schoone oogen, die zy nu eens na my toe, (gen,
 Dan van my wende. In 't eind, wanneer ik, gantsch bewoo-
 Haar schoot bevochtig met de traanen uit myne oogen,
 Roept zy al hikkende uit, terwijl ik haar aanzie,
 Ach, arme Sergius, rampzalige Sophie!...

Hier op komt haar Vriendin ook in de kamer treden.
 'k Sta op, ga by haar, en ik vraag haar naar de reden;
 'k Hoor, dat zy weg wil gaan... ik smeek haar; maar ik kon
 Niets op haar winnen; 'k was wanhoopend, en begon,
 Al gaande gints en weer, te roepen: niets kan baaten,
 Sophia, ach! wil ons begeeven, ons verlaaten!
 Het is met my gedaan.... Getroffen in 't gemoed,
 Stort zy, op dit gezegde, een grooter traanenvloed,
 En zygde neêr, dat ons tot onderstand verplichtte.
 De flauwe en sombre vlam van eene Lamp verlichtte
 Dit droevig Treurtooneel, waarmede de gantsche nacht,
 Tot aan het krieken van den dag, wierd doorgebracht,
 Toen ik vertrekken moest, en dus voor u verschyne,
 Gantsch overstelpt van smart.

18 DE VADER DES HUISGEZINS;

CLEMENT.

Gy denkt niet om de myne.

ALBINUS.

Och, Vader....

CLEMENT.

Wat begeert, wat hoopt gy?

ALBINUS.

Dat gy all'

De weldaën, die gy steeds my toonde, in dit geval,
Voltooiën zult; dat gy Sophia, tot een teeken
Van uw vernieuwde gunst, maar eens zult zien en spreken.

CLEMENT.

Verdwaalde Jongeling!... Weet gy dan wie zy is?

ALBINUS.

ô Neen, dat is voor my nog een geheimenis.
Maar heur gevoelens, spraak en onbesproken Zeden,
Verschillen met haar' stand; in haare armoedigheden
Blinkt iets verhevens uit; al wat zy doet, verraad't
Haar grootheid, dat ze in meer dan burgerlyken staat
Geboren is; men kan 't eene eedle fierheid noemen,
Haar ingeboezemd, die haar alles doet verbloemen,
Zo gy haar Wezen ziet, haar deugd, zagmoedigheid,
Kunt gy myn Moeder u herinneren.... gy schreidt....
Maar 't is zo; zie haar, en of ik u niet volkomen....

CLEMENT.

Hebt gy niets van de Vrouw, daar zy by woont, vernomen?

ALBINUS.

ô Neen, dewyl ze ook, als Sophia, alles smoort:
Het eenigste dat ik van haar nog heb gehoord,
Is, dat ze herwaarts kwam uit een der afgelegen
Provinciën, om hier een Bloedvriend te beweegen
Tot onderstand; maar die haar zien noch hooren wil.
En dit is de oorzaak, dat ik heimelyk en stil
Haar ondersteune, en my aan haar weldaedig toone,
Doch zonder dat myn dienst haar naauwgezetheid hoort.
'k Doe wel aan 't gene ik min, schoon 't niemand weet dan ik.

CLE-

CLEMENT.

Weet zy uw liefde?

ALBINUS.

Hoe, myn Vader!... 't oogenblik,

Dat ik me ontdekken dorst, is nog niet half geboren.

CLEMENT.

Dan weet ge ook niet, of ze u bemint, naar ik kan hooren.

ALBINUS.

Verschoon me, ik heb het vaak bespeurt, zo 'k meen.

CLEMENT.

Waar aan?

ALBINUS.

Aan kleinigheden, die ons dikwils doen verstaan,

't Geen niet gezeld wordt: als by voorbeeld, alle zaaken,

Ja al wat my betreft, schynt tevens haar te raaken.

Zy plagt, wanneer ik kwam, verheugd te zyn; 't gelaat

Vertoonde zich gelyk een heldre dageraat;

Zy hadt meer levendheid; haare oogen stonden blyde,

En 't bleek, dat zy naar my verlangde t'allen tyde.

Zy heeft my menigwerf beklagd, als zy me zag,

Om dat ik, zo zy zich verbeeldde, een gantschen dag

Moest werken, en zy bleef, gelyk ik kon bemerken,

Ook zelf wel eens tot in den nacht zitten werken,

Om des te langer my te aanschouwen tot haar' lust.

CLEMENT.

Is dit nu alles?

ALBINUS.

Ja.

CLEMENT.

Ga dan, en neem wat rust.

Ik zal haar zien.

ALBINUS.

Gy zult haar zien! ach! zyt zo goedig,

Myn Vader.... maar bedenk, de tyd vereischt het spoedig.

CLEMENT.

't Is wel, ga heen, en schaam u-zelve, dat gy niet

20 DE VADER DES HUISGEZINS;

Eens denkt, om all' de smart en 't bitter zielsverdriet,
Dat uw gedrag my geeft, en verder nog kan geeven.

ALBINUS, *bem de hand kuschende.*

Neen, waarde Vader, dat zult gy niet meer beleeven.

ZEVENDE TOONEEL.

V CLEMENT, *alleen.*

Verhevenheid van geest, zagtmoedigheid en deugd,
Gepaard met schoonheid in den frischen bloei der jeugd,
Ja alles, wat een welgeboren ziel kan binden!....
Nauw uit de eene onrust, moet ik my in de andre vinden...
Ach, welk een noodlot!... Maar mischien beklaag ik my
Daar over nog te vroeg.... Een Jongeling, als hy,
Vervuld van hartstocht en verliefd, vergroot de zaaken
Voor hem en andren: dies is weinig staat te maaken...
Maar al genoeg, ik zal die Dochter hier ontbiën,
Ik wil haar hooren, zien en spreken; en indien
Zy is, gelyk hy zegt, zal ik, schoon ze is verftoken...
Maar ach! wat zal ik?...

ACHTSTE TOONEEL.

CLEMENT, CONSTANT, *in zyn Japen, en
met een Slaapmuts op het hoofd.*

CONSTANT.

Wel, je hebt uw Zoon gesproken,
Monfreer, na dat ik hoor. Wat zeit toch die Sinjeur?

CLEMENT.

Gy zult het naderhand verstaan, heer Commandeur.
Kom, gaan we....

CONSTANT.

Ei, wacht nog wat... Hy heeft zich, aangeprikkeld,
Door zyne losheid, in een slechte zaak gewikkeld,
Waar van gy veel verdriet en hartszeer hebben zult;
Niet waar?

CLE

T O O N E E L S P E L. 21

CLEMENT.

Maar Broeder....

CONSTANT.

Ja, het is zo, heb gedald.

En om dat gy 'er niet onkundig in zult weezen,
Moet ik je zeggen, dat je Dochter, zo gepreezen,
En Gerard, dien gy hier, myns ondanks, houdt in huis,
U ook een slinkse poets bereiden, die niet pluis
Zal weezen, let 'er op.

CLEMENT.

Zal ik dan niet verwinnen,

Dat gy me eens rust vergunt?

CONSTANT.

Maar luister.... Zy beminuen

Elkaër, ik zeg het u.

CLEMENT, *verstoord.*

't Is wel, is wensch het.

CONSTANT.

Goed!

Maar 't is een mislyk Paar, dat ik u zeggen moet.
Als zy byëen zyn, doen ze niet dan knorren, kyven,
En konnen evenwel niet van elkander blyven.
Zy twisten eeuwig, en zy blyven zich getrouw,
Als beste vrienden; en, wanneer men denken zou,
Dat ze, om een beuzeling in twist, elkander de oogen
Zo krabben zouden uit den kop; men is bedrogen:
Zy hebben op dien tyd, en in die zelfde stond,
Te zaam' een offensief en deffensief verbond,
Omtrent en tegen elk. Hierom zyn hun gebreken
Voor u verborgen, en ik rade u.... Laat me spreken....
Haast u, en scheidt ze van elkander....

CLEMENT.

Nu, welaan,
Heer Commandeur, het is genoeg; laat ons maar gaan.

Einde des Eersten Bedryfs.

TWEED E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L.

CLEMENT, CECILIA, VAN ZORGEN, KAA TJ E, Juffr. PAPILLON, met baare *Winkeldochter*, LOUIS, FLIP, een BOER, een B E - H O E F T I G M A N, in 't zwart gekleed.

Dit Tooneel vervat verscheiden Tooneelen in zich. Juffr. Papillon zit op een stoel, baare *Winkeldochter* staat achter haar; de Boer en Flip staan aan de eene zyde van het Tooneel, de beboestige man aan de andere zyde; Louis schikt de stoelen te recht, en van Zorgen zit in de Leuningstoel aan de Tafel, en beloert door zyn Glaasje de *Winkeldochter*. Vervolgens komt Kaatje met de Koffy en 't Ontbyt, gevolgd van Cecilia, en eindelyk Clement; die op zyn komst van elk staande begroet wordt, en met zyn Dochter aan de tafel gaat zitten, terwyl Kaatje de Koffy voor dient, en na eenig vertoeven zegt

H A, ha, gy zyt het, die wat meerder Huur komt bieden Op myne Boerdery? Daat zal niet in geschieden; Ik ben met onze Boer, met Goossen, wel te vreên; De Man heeft Kindren, en hy doet my wel; ga heen. De Boer vertrekt, en Kaatje wenkt Juffr. Papillon, die nadert en eenige Stoffen ontrolt.

CECILIA, zegt.

Hebt gy wat moois?

Juffr. PAPILLON.

Bezie, Mejuffer.

CLE

T O O N E E L S P E L. 23

CLEMENT.

Wel, van Zorgen,

Hoe is 't?

VAN ZORGEN.

De Man, dien gy zo lang hebt moeten borgen,
Eischt weder uitsfel van betaaling.

CLEMENT.

Ja, de tyd

Is kostlyk. Sta 't verzoek hem toe, al ware ik 't kwyf.
't Is beter iets gewaagd, dan alles hem ontnomen.

VAN ZORGEN.

De Werkliën van uw Plaats zyn ook hier aangekomen,
Vezookende eenig geld op rekening.

CLEMENT.

Betaal

Hen af tot deezen dag.

VAN ZORGEN.

Dan raakt de Cas wat schraal.

CLEMENT.

Daar is niet aan verbeurd; betaal aan elk het zyne;

Want hun behoefte is grooter dan de myne:

't Is beter dat ik ly dan zy.... Cecilia,

Denk, als ge iets vindt, op myn Pupillen.

CECILIA.

Goed, Papa.

CLEMENT, *ziende de beboeftige Man.*

Verschoon me, waarde Vriend; de huisfelyke zaaken

Vereisfchen moeite en zorg, om alles wel te maaken.

'k Vergat u haast.... vaarwel.

Hy geeft hem een beursje met geld, en geleid hem
tot aan de deur.

KAATJE.

Dat stuk is fraai en eel.

CECILIA.

Hoe veel dat?

24 DE VADER DES HUISGEZINS;

Juffr. PAPILLON.

Zeventien Dukaaten.

KAATJE.

Dat 's niet veel.

CLEMENT, *wederkeerende en wandelende*, zegt:
Een Huisgezin met Vrouw en Kinderen te voeden,
En niets te hebben!... 't zyn te bitter tegenspoeden.
CECILIA, *tegen Juffr. Papillon, wyzende op de*
Winkeldochter.

Wat hebt gy in die Doos?

Juffr. PAPILLON.

Het is een fraai Fatsoen

Van Kanten, zie maar eens....

CECILIA.

Neen, 'k heb ze niet van doen.

Daar is uw geld; vaarwel.

Juffr. Papillon vertrekt met hare Winkeldochter.

VAN ZORGEN.

Die Vrind wil 't procedeeren

Om 't Land wel slaaken, zo gy hem...

CLEMENT.

Neen, hy moet leeren,

Dat ik me niet zo ligt laat plondren, noch 't belang
Van myne Kinderen opoffere aan den dwang
Van eenen Gierigaart: al wat ik kan verrichten,
Is, dat ik hem wel in de kosten wil verligten,
Die 'k verder doen zal voor zyn reekning. Zie, of hy
Daarmee te vreden is.

Van Zorgen heen gaande, wordt wederom geroepen.

Maar luister eens. Hebt gy

Wel eens gedacht om die Provinciale Vrinden?

Ik heb vernomen dat, om heul en troost te vinden,

Een van de Kinderen reeds hier is in de Stad.

Ga, zie dat gy 't ontdekt.

Van Zorgen gaat heen, en Clement vervolgt tegen

Louis, die bezig is de Stoelen in orde te schikken.

Gy

Gy hebt uw tyd gehad.

'k Ontsla u uit uw' dienst. Ik laat my niet bedriegen.
Gy weet myn Zoons gedrag, en durft al veinzend liegen.
Men dult geen Logenaars.

CECILIA.

Maar, Vader....

CLEMENT.

Neen, 't is recht.

Die fouten doorgaan laat, is oorzaak dat een Knecht,
Of Maagd, bedorven wordt.

Tegen Louis, die nog eenig verzoek schynt te doen.

Hier valt geen tegenspreken.

Ik schenk u die Livrey, en boven dien zes weken
Aan Huur. Vertrek.

Tegen Flip.

En gy, gy biedt uw' dienst my aan?

FLIP.

Ja, myn Heer.

CLEMENT.

Gy ziet, waarom ik hem laat gaan.

Pas beter op; ga heen, en laat hier niemand binnen.

T W E E D E T O O N E E L.

CLEMENT, CECILIA.

CLEMENT.

Wel nu, myn Dochter, hebt gy eens met rype zinnen
Bedacht....

CECILIA.

Ja, Vader.

CLEMENT.

Wel, wat hebt gy dan bedacht?

CECILIA.

Geheel uw zin te doen.

CLEMENT.

Dat hebbe ik wel verwacht.

26 DE VADER DES HUISGEZINS;

CECILIA.

Nochtans, indien ik mogt myn' staat naar myn genoegen
verkiezen....

CLEMENT.

Welk een staat zou dan u 't beste voegen,
Naar uw bevatting?... Spreek myn Dochter, zyt gewis..

CECILIA.

Een afgescheiden staat.

CLEMENT.

Dat dan een Klooster is?

CECILIA.

Ja, Vader; 'k weet 'er geen, daar ik alle ongenuchten,
Die my te vreezen staan, ooit beter kan ontvluchten.

CLEMENT.

Gy vreest voor ongenucht, en denkt niet, welk een smart
Gy toe zoudt brengen aan het Vaderlyke hart.

Gy my verlaaten! my de hoop te doen verliezen!

Voor d'omgang met uw' Oom en Broeder 't Klooster kie-
zen!...

Neen, neen, myn Dochter. Ik heb wel eerbiedigheid
Voor kloosterlingen; maar 't is u niet opgeleid.

Natuur heeft nimmer zo veel gaaven u gegeven,

Om op de waereld als onnut te mogen leven....

Gy zucht.... en schoon uw keur geschied was uit verdriet,

Gy kent de droeve klagt dier bange Zustren niet,

Waarvan gy 't aantal met uw rampen wilt vergrooten.

Daar geen getuigen zyn, en heimlyk opgesloten,

Besproeien zy de plaats met eenen traanenvloed.

Spreek van geen Klooster: ik hebbe u niet opgevoed,

En steeds gezorgd, opdat ik uw geluk mogt staaven,

Om u dus naderhand nog levend te begraven,

En all' myn hoop met u.... Wie zou het aardfche dal

Met vroomen Schepzelen bevolken, ingeval

De Vrouwen, waardig zynde om Moeders der geslachten

Te worden, dezen staat ontwyken en verachten?

CECILIA.

Myn Vaper, 'k heb gezegd, dat ik uw' zinn en wil
In alles volgen zal.

CLEMENT.

Zwyg dan van 't Klooster stil.

CECILIA.

Maar 'k wil niet hoopen, dat gy my zult doen verkiezen
Een' andren staat, die my uw byzyn doet verliezen?
Vergun me, dat ik steeds, gerust en stil, uw zy'
Bekleeden moge.

CLEMENT.

Indien 't geen mensch betrof dan my,
Ik zou 't u toestaan. . . Maar ik moet u iets verklaren,
Schoon ik my in 't geheel nog niet durve openbaaren.
Cecilia, Natuur bedoelt haar wit: indien
Gy eens het gantsch beloop der menschen in wilt zien,
Zult gy bespeuren, dat zy vaak zich wreekt op allen,
Die onbedachtzaam haar weêrstaan of tegenvallen.
Den Mannen, ongehuwd, straft zy door de Ondeugd
meest,
Den Vrouwen door 't verdriet die weig'rig zyn geweest.
Gy kend het onderscheid ook wel van deze staaten.
Zeg, wat is droeviger, verachter, eer verlaaten,
Dan een bejaarde Maagd? Men stelt, na dertig jaar',
Dat een gebrek aan geest of lichaam is in haar,
Die niemand vinden kon, om haar den last des levens
Te helpen draagen: doch hoe 't zy, wy zien dat tevens
De jaaren voortgaan; dat de schoonheid vast verdwynt;
De Mannen wyken af; het kwaad humeur verschynt;
De dood ontruikt ons dan de kennissen, en vrienden,
En ouders; wat zal zy dan anders om haar vinden,
Dan onverschilligen in 't zien van haaren nood,
Of wel baatzuchtigen, die wachten op haar doodt!
Dit ziet ze, en kwynt; zy leeft dus ongetroost veel dagen:
En schoon ze sterft, geen inensch zal haar verlies beklagen.

CE.

28 DE VADER DES HUISGEZINS;

CECILIA.

Dit 's alles waar; maar welk een staat is zonder last?
Heeft ook het Huwlyk niet den zynen?

CLEMENT.

Dat gaat vast.

Dat weete ik 't best, en moet het dagelyks ervaaren.
Maar 't is een staat, ons door natuur, tot zeeke jaaren
Gekomen, opgelegd: al wat 'er leeft ontfangt
Die zucht.... Myn Dochter, al wie geen geluk verlangt,
Dat nooit verwislen zou, kent noch des menschen leven,
Noch 's Hemels oogmerk; en is 't Huwelyk doorweeven
Met wreede kwelling, 't is ook weêr een oorspronk van
Het aangenaamste zoet, dat iemand wenschen kan.
Waar zyn voorbeelden van 't genoeglyk tydbesteden:
Van waare Liefde; van oprechte tederheden;
Van deeling in 't verdriet; van zuchten straks verhoord;
Van traanen afgedroogd; van alles, met één woord,
Zo 't niet in 't Huw'lyk is, dat alles kan bevatten?
Wat kan een eerlyk Man toch immer hooger schatten,
Dan zyne Vrouw? en wat bemind een Vader meer,
Dan zyne Kindren, die hem zyn tot roem en eer?

ô Band, zo heilig voor teêrminnende Echtgenooten!
Het aan u denken, kan myn hartenlust vergrooten.
ô Teedre naamen, zo van Dochter als van Zoon!
Ik noeme u nooit, of denk, gy zyt myn Huwlykskroon.
Niets raakt myn hart zo, niets klinkt zoeter in myne ooren...
Cecilia, denk aan uw Moeder.... 'k Heb verloren
De oprechtste en tederste der Vrouwen! wat hadt zy,
Op d'oever van haar' dood, nog liefde en zucht voor my!

CECILIA.

ô Ja, myn Vader: maar waar zyn nu zulke Vrouwen,
Als zy? en Mannen, zo als gy?

CLEMENT.

Gy moet vertrouwen,
Dat zy 'er nog zyn, en dat gy het worden kunt.

CECILIA.

Indien het hooren naar ons hart ons was vergund,
Ik zou.....

CLEMENT.

Cecilia, gy slaat uwe oogen neder;
Gy beeft; wat vreest gy nog? spreek, en herstel u weder.
Verberg uw' Vader niets. 'k Moet uw vertrouwenheid,
Indien ik die verloor, weêr zoeken.... maar gy schreidt!

CECILIA.

Uw goedheid maakt me droef... waarom zyt gy niet kwaa-
Op my? (der

CLEMENT.

Zeit dan uw hart, dat gy 't verdient?

CECILIA.

Neen, Vader.

CLEMENT.

Wat scheelt u dan nog?

CECILIA.

Niets.

CLEMENT.

Myn Dochter, gy misleid

Uw Vader.

CECILIA.

Neen, ik ben met uwe tederheid
Verlegen; en ik zou antwoorden op uw vraagen,
Maar, ach!...

CLEMENT.

Bemint gy dan?

CECILIA.

Wat ben ik te beklagen!

CLEMENT.

Spreek, spreek, myn Dochter; zo gy myne goedheid roemt,
Moet gy ook niets voor my verbergen, hoe genoemd.
Gy zyt geen kind meer.... Zou ik in u tegenspreken
Een hartstocht, die ik in uw Moeder wist te ontsteeken?
O gy, die haare plaats thans in myn huis bekleedt, En

30 DE VADER DES HUISGEZINS;

En my haar nog vertoont, doe ook gelyk zy deedt.
Spreek in vertrouwenheid, en wil my niets verheelen.
Laat ook uw Vader in uw hartsgeheimen deelen.
Cecilia....gy zwygt.

CECILIA.

't Is om het droevig lot.

Myns Broeders, dat ik beeve.

CLEMENT.

Uw Broeder is een zot.

CECILIA.

Misfchien zoudt gy my niet veel redelyker achten.

CLEMENT.

Ik ken Cecilia; 'k heb geen verdriet te wachten
Van haar; ik wacht haar keur, opdat ik die terftond
Bevestig....

*Cecilia zwygt, en Clement vervolgt na eenige tus-
schenpoozing.*

't Waar' my lief geweest, die uit uw' mond
Te hooren.... maar hoe 't ook geschiede is my om t'even.
Wilt gy 't my door den mond uws Oom ste kennen geeven?
Of door uw Broeders, of door Gerards mond, het zal
My evenveel zyn. Doch ik vinde in Gerard al
Wat my behaagt. Hy 's heusch, verftandig, edelaardig;
'k Vertrouwe op hem... hy fchynt me ook uw vertrouwen

CECILIA.

(waardig.

Dat denk ik ook.

CLEMENT.

Ik ben hem veel verplicht, en 't word

Nu tyd, dat ik met hem afreken in het kort.

CECILIA.

Uw Kindren zullen uw gezach geen paalen zetten,
Noch uwe erkentenis omtrent dien Vriend beletten:
Hy heeft tot hier toe, als een Vader, u geëerd,
Gy hem behandeld als een Zoon dien gy waardeert.

CLEMENT.

Wat doe ik 't best voor hem? ik ben 'er meê verlegen.

CE

TOONEELSPEL 31

CECILIA.

Ik denk, men dient met hem daar over raad te pleegen.
Mischien weet hy iets... en mischien... ik weet niet recht,
Wat ik

CLEMENT.

De Commandeur heeft my zo iets gezegd.

CECILIA, *schielyk*.

Myn Vader kent myn Oom.... wat hy u mogt verhaalen,
Gelooft hem niet.

CLEMENT.

'k Zal dan ten grave moeten daalen,
En zonder dat ik één van myne Kindren mag
Gelukkig zien!... Helaas! myn zorgen nacht en dag
Zyn ydel en onnut.... Ontaarde en wreede Kinderen!
Die zelfs zo onbedacht uw welzyn wilt verhinderen.
Wat hebbe ik u gedaan, dat gy my troostloos maakt?
Ik ben 't vertrouwen van myn Dochter kwyt geraakt,
En zie myn Zoon verward in banden die 'k moet breeken...

DERDE TOONEEL.

CLEMENT, CECILIA, FLIP.

FLIP.

Mynheer, twee Juffers, die u gaerne willen spreken,
Zyn aan de deur.

CLEMENT.

Laat haar dan binnen komen, ga.

Flip gaat heen, en Clement vervolgt tegen Cecilia,
die ook wil heen gaan.

Myn Dochter...

CECILIA.

Vaderlief. ...

CLEMENT.

Helaas! Cecilia,

Gy hebt my niet meer lief.
Cecilia, ziende die Juffers komen, gaat schreiende heen.

VIER-

32 DE VADER DES HUISGEZINS;
VIERDE TOONEEL.

CLEMENT, SOPHIA, Juffr. HEBERT.

CLEMENT, *ziende Sophia.*

„Hy heeft my niet bedrogen!
„Wat heusch-en zedigheid! wat schoonheid en vermogen!
Juffr. HEBERT

Mynheer, wy komen hier op uw verzoek.

CLEMENT, *tegen Sophia.*

Ik stel

Dat gy Sophia zyt?

SOPHIA, *ontroerd.*

ô Ja! myn Heer.

CLEMENT.

't Is wel.

Tegen Juffr. Hebert.

Mejuffrouw, ik hebbe aan die Dochter iets te ontdekken!
Ik heb van haar gehoord, en kan my niet onttrekken,
Dat ik 'er deel in neem'.

SOPHIA, *wederhoudende Juffr. Hebert, die te rust
wil gaan.*

Vriendin!...

CLEMENT.

Myn Kind bedaar:

Herstel u, want u zal geen leed geschieden.

Juffr. Hebert gaat achter in de Zaal zitten, en houdt
zich bezig met eenig Borduurwerk; terwyl neemt
Clement twee stoelen, en laat Sophia naast hem
zitten.

Waar

Zyt gy van daan?

SOPHIA.

Ik ben uit een der kleine steden

Van een Provincie.

CLE

CLEMENT.

Is uw aankomst lang geleden?

SOPHIA.

Niet lang... en ach! indien 't den Hemel hadt behaagd,
Dat ik 'er nimmer was gekomen!

CLEMENT.

Gy beklagt

U dat? wat doet gy hier?

SOPHIA.

Ik werk om brood; de tyden

Zyn slecht.

CLEMENT.

Gy zyt nog jongk.

SOPHIA.

Ja, maar reeds oud in 't lyden.

CLEMENT.

Hebt gy nog Vader?

SOPHIA.

Neen.

CLEMENT.

Nog Moeder?

SOPHIA.

Ja, myn Heer;

Maar zy heeft door 't verdriet haast geen gezondheid meer,
En haare elende is groot.

CLEMENT.

Zy is dan arm gebleeven?

SOPHIA.

Ja, arm... en met dat al, zo is 'er geen in 't leven,
Daar 'k liever Dochter van zou willen zyn.

CLEMENT.

Ik prys

Uw braaven inborst, en het is een vast bewys,
Dat gy van rang zyt.... Maar, zeg eens, wie was uw Vader?

SOPHIA.

Een Man, die eerlyk, braaf en deugdzaam was te gader:

C

Die

34 DE VADER DES HUISGEZINS;

Die medely hadt met rampzaalgen in zyn ziel,
Zyn Vrienden ondersteunde, en zelf in armoë viel.
Hy hadt veel kinderen verwekt by myne Moeder:
Wy hadden na zyn' dood noch onderstand, noch hoeder
Ik was nog jongk, en 't heugt my nauw dat ik hem zag
Myn Moeder bragt my, daar hy reeds zieltoogend lag
By hem, opdat ik nog den Vaderlyken Zegen
Van hem ontfangen mogt.... Ik schreide en was verlegen
Maar ach! ik wist toen niet, wat ik in hem verloor.

CLEMENT.

„Zy raakt my aan de ziel!.... Wat rede was 'er voor
Dat gy uw huis verliet, als ook uw Land en Vrienden

SOPHIA.

'k Ben met myn Broeder hier, om onderstand te vinden
By eenen Bloedverwant, gekomen: maar, ô neen!
Hy hadt me in vroeger tyd wel eens gezien, en scheet
My zeer genegen, en het meest van my te hou'en:
Dit is de rede, dat myn Moeder, in vertrouwen
Dat hy 't herdenken zou, my herwaarts zondt.... maar
Hy sloot zyne ooren voor myn Broeder, en liet my
Berichten, dat ik nooit voor zyn gezicht moest komen

CLEMENT.

Waar is uw Broeder thans?

SOPHIA.

Hy heeft hier dienst genomen
Ten oorloge, en ik ben gebleeven by die Vrouw,
Die my behaudelt als haar kind.

CLEMENT.

Dat is getrouw.
Zy heeft het ook, naar 't schynt, niet breed?

SOPHIA.

Neen; maar ze is goed
Zy deelt met my al wat zy heeft.

CLEMENT.

Dat 's edelmoedig.
En gy, gy hoort niets meer van dezen Bloedverwant

S

SOPHIA.

Verschoon my dat, myn Heer; 'k heb zomtyds onderstand
Van hem gehad; maar wat kan zulks myn Moeder baaten?

CLEMENT.

Uw Moeder heeft u dan vergeeten en verlaaten?

SOPHIA.

o Neen, myn Heer, zy deedt al wat zy konde, opdat
Ze ons herwaarts kreeg, dewyl ze een beter denkbeeld hadt
Van d'uitslag; zou ze my hier anders doen vertoeven?
Doch sedert hadt ze nog, hoe zeer 't haar kan bedroeven,
De magt niet, om my weêr op reis te laten gaan:
Hierom verzoekt zy, dat my iemand by moog' staan
Uit medely, opdat ik wederom moog' keeren.
Ach! hoe beklaaglyk is een Lot, niet af te weeren!

CLEMENT.

Gy kent dan niemand, die u ondersteunen zal?

SOPHIA.

Geen mensch.

CLEMENT.

Gy werkt hier voor de kost?

SOPHIA.

Myn ongeval

Begeert het zo.

CLEMENT.

Gy leeft hier dan zo met u beiden

Alleen?

SOPHIA.

O ja.

CLEMENT.

Nogtans, naar dat de menschen zeiden,
Woont by u nog een borst, die Sergius zich noemt.
Wie is hy?

Juffr. HEBERT, *schielyk opstaande.*

Ach, myn Heer! die borst is waard geroemd.

SOPHIA.

't Is een rampzaalge, die, als wy, door steeds te zwoegen,
C 2 Zyn

36 DE VADER DES HUISGEZINS;

Zyn brood wint, en die ook zyne armoë met genoeg
By de onze heeft gevoegd.

CLEMENT.

Weet gy van hem niets meer?

SOPHIA.

o Neen.

CLEMENT.

Weet dan, dat dees rampzaalge....

SOPHIA.

Hoe! Myn Heer

Kent gy hem?

CLEMENT.

Zou ik hem niet kennen!.... wel te weeten

Het is myn Zoon, die dus zyn plichten heeft vergeeten

SOPHIA.

Uw Zoon!....

Juffr. HEBERT.

Hoe! Sergius?

CLEMENT.

't Is als ik heb gezeid.

SOPHIA.

o Sergius, helaas! gy hebt my dan misleid!

CLEMENT.

o Dochter, zo vol deugd als schoonheid! wat gevaar

Hebt gy geloopen in uw kuischheid te bewaaren.

SOPHIA.

Hoe! Sergius uw Zoon?

CLEMENT.

'k Weet, dat hy u getrouw

Bemint en dierbaar acht; maar deze hartstocht zou,

Zo gy die voedde, u beï met rampen overstroomen.

SOPHIA.

Ach! waarom ben ik toch in deze Stad gekomen?

En waarom ben ik niet vertrokken, toen myn hart

My zulks voorspelde!

CL

CLEMENT.

't Is nog tyd; verban uw finart.

Keer naar uw Moeder weêr; zy roept u; uw vertoeven,
Wacht gy nog langer, zal ten hoogften haar bedroeven.
Sophia, wilt gy gaan?

SOPHIA.

Ach, Moeder! wat zal ik

U zeggen, als ik koom'? hoe beeft myn hart van schrik!

CLEMENT, tegen Juffr. Hebert.

Mejuffer, gy zult haar geleiden, ik zal toonen,
Dat ik voor dezen dienst u ryklyk weet te loonen.

Tegen Sophia.

Maar gy, Sophie, als ik u wederom geeve aan
Uw Moeder, dient dan ook dat voetspoor in te slaan,
En geeven my myn Zoon weêrom.... Gy moet hem leeren,
Hoedanig Kindren zyn verplicht hunne Ouders te eeren:
Gy weet die zaak.

SOPHIA.

Helaas! waarom, ô Sergius....

CLEMENT.

Wat eerlyk oogmerk hy ook hebb', gy moet hem dus
Zich-zelv' doen schaamen, geef hem uw vertrek te kennen;
Beveel hem, dat hy zich tot deugden moet gewennen;
Opdat hy myne rust, en die van zyn geflacht,
Herstell'.

SOPHIA.

Vriendin.....

Juffr. HEBERT.

Myn Kind.

SOPHIA.

Ik voel, dat my de kracht

Begeeft, ik sterf.... Wat kan de Liefde al rampen teelen!

Juffr. HEBERT.

Mynheer, wy zullen gaan, en wachten uw bevelen.

SOPHIA.

Ach, arme Sergius! rampzalige Sophi!

38 DE VADER DES HUISGEZINS;
VYFDE TOONEEL.

CLEMENT, *alleen.*
O Strengte wet! O wreed vooroordeel! waar is die
Bepaaaling, in een keur, die ons te veel kan krenken,
Toe dienstig? is 'er voor een Man, die wel kan denken,
En wel gevoeld, niet reeds te weinig keuze? Maar,
Ik wacht myn Zoon.... Laat ons den indruk, die 'k van
haar

In myne Ziel ontving, zo 't weezen kan, versmooren....
Ach! hoe zal ik, die 't met hem eens ben, hem doen hooren,
Wat hy aan my, en aan zich selv' verschuldigd is!

ZESDE TOONEEL.

CLEMENT, ALBINUS.

ALBINUS, *waardig uitkomende.*
Myn Vader! ...

Clement wandelt over het Tooneel, en hoort niet.
Vader, zal

CLEMENT.

Zo ge uw gesteltenis
Niet hebt veranderd; zo de rede geen vermogen
Op u heeft, moet gy niet verschynen voor myne oogen,
Waar door ge uw ongeluk vergroot, en myn verdriet.

ALBINUS.

O Neen, ik ben 'er zeer van aangedaan. Gy ziet,
Dat ik u beevend' met behoorlyke achting nader:
Ik zal gerust zyn.... ik zal reedlyk zyn, myn Vader.
O Ja, dat neem ik voor....

Terwyl Clement in gedachten voortwandelt, volgt
Albinus hem, en zegt al vreezende:

Gy hebt Sophie ontboon,

En haar gezien?

CLE

CLEMENT.

Ô Ja, 'k heb haar gezien; ze is schoon,
 En wys, zo 'k denk. Maar wat zoekt gy van haar te maaken?
 Uw speelpop? daar zal ik, door myn gezach, voor waaken:
 Uw Vrouw? dat past u niet.

ALBINUS.

Dat 's vreemd, zo ik vertrouw.
 Ze is schoon; ze is wys, en past my noch niet.... welk een
 Moet ik dan hebben? (Vrouw

CLEMENT.

Een, die, zo door haar verheven
 Opvoeding en geboorte, als door fortuin gelieven,
 Myn hoop en uw geluk verzekren kan.

ALBINUS.

Zo moet

Myn Huwlyk dan alleen geschieden op dien voet;
 Uit eerezucht en belang? ... Myn Vader, zult gy waagen,
 Om my, uw een'gen Zoon, op te offren aan de plaagen
 Van zulk een oogmerk, dat rampzaalge Mannen maakt!
 Een deerlyk oogmerk, dat ik altoos heb gewraakt.
 Ik eisch eene Ega, die, om haare deugd, is te eeren;
 Die, tederhartig en beminlyk, my kan leeren,
 Der waerelds moeite en last te draagen; maar geen Vrouw,
 Die grootsch en ryk is, en dien last vermeerderen zou.
 Ach! wensch myn dood veeleer; ja, dat ik liever sterve,
 Dan zulk eene Echtgenootte, als gy begeert, verwerve!

CLEMENT.

Ik stel u niemand voor: maar ik zal nooit verstaan,
 Dat gy met haar, die gy zo dwaaslyk op wilt slaan,
 U zult verbinden. 'k Zou myn magt gebruiken konnen,
 En zeggen slechts, Albyn, die daad is onbezonnen;
 Denk nimmer aan dien Echt, die myne goedheid tergt....
 Maar ik heb nooit van u, zo 'k wel heb, iets gevegt,
 Of 'k hebbe u de oorzaak, die 'k 'ervoor had, doen bespeuren,
 'k Wil dat gy, volgende myn' raad, zelf goed zult keuren
 't Gene ik u voorstel: en ik maak geen onderscheid,

40 DE VADER DES HUISGEZINS;

Wyl ik u volgen zal in die toegevenheid.

Hoor dan bezadigd naar het gene ik zal verklaaren.

Myn Zoon! 'er zyn nu haast verloopen twintig jaaren,
Dat ik u voor het eerst besproeide met een' vloed
Van vreugdetraanen, die ik stortte. Myn gemoed
Gevoelde een blydschap, die myn harte wist te ontfonken,
Ziende eenen Vriend in u, my door Natuur geschonken.
'k Ontfing u op myn' arm van uwe Moeders borst;
'k Hief u om hoog, en sprak: ô groote Hemelvorst!
(Terwyl ik myne stem vermengde met uw weenen)
Gy, die my deze Telg wilde in uw gunst verleenen,
Indien ik ooit de zorg, voor hem my opgeleid,
Vergeeten zou, of zo hy, door weerspannigheid,
My ooit tot droefheid zou verstrekken in myn leven,
Herneem, herneem de gift, die gy my hebt gegeven,
Hoe groot ook op dit uur de vreugd der Moeder zy!

Zie daar de Wensch, dien ik toen deedt voor u en my,
En die my altoos in gedachten bleef tot heden.

'k Hebbe ook, wat zorge ik moest aan 't Huisgezin besteede,

U nooit verlaaten; 'k heb, door yver overheerd,

U 't spreken, denken en gevoelen zelf geleerd;

Ik ging, naar maate dat uw jaaren klommen, vaardig

Uw' inborst na; ik vormde een plan, myne aandachtwaardig

Tot uwe Opvoeding, 't gene ik volgde met ter daad.

Wat zorg hebbe ik niet, om u in die regelmaat

Tehouden, aangewend! 'k Heb, op het spoor der braaven

Uw volgend Lot beschikt, naar uwe smaak en gaaven;

'k Heb niets verzuimd; ik heb, al wat ik noodig dacht,

Om u een achtbaar Man te maaken, toegebracht.

En nu de tyd genaakt, die 't my zou doen gelukken,

Om eens de vruchten van myn moeite en zorg te plukken;

Nu ik my vleie een Zoon te zien, die my behaagt,

En wiens geboorte hem de aanzienelykste Maagd

Niet kan ontzeggen; wiens persoons hoedanigheden

Hem roepen, om eerlang hooge Ampten te bekleeden

Nu zal een losse drift, een heilloos oogenblik

D

Dit alles zo eensklaps verydelen, en ik,
Ik zal zyn' besten tyd, zyn' schoonsten staat en achting
Dus zien verlooren gaan, en tevens myn verwachting!
En 'k zou dat toestaan? kunt gy 't denken? ik beken,
Dat ik het niet begryp.

ALBINUS.

Rampzalige, als ik ben!

CLEMENT.

Gy hebt een' Oom, die u bemint, en uw genoeg
Vergrooten wil, door u meer schatten toe te voegen;
Gy hebt een Vader, die zyn Leven niet verschoont
Voor u, en die u nog zyn tedre gunst betoont;
Ook hebt gy eischen, wel gegrond aan alle kanten;
Gy zyt in naam, en gy hebt Vrienden, Bloedverwanten,
En alles: en gy zyt rampzalig en beklemd?
Wat eischt gy meer?

ALBINUS.

Sophie, en dat myn Vader stemt

In die verbintenissen.

CLEMENT.

Hoe! durft gy onderstellen,

Dat ik u in die blaam en dwaasheid zou verzellen?
Wat voorbeeld zou ik aan de Vaders, en ook aan
De Kinders geeven! zou ik, door dit toe te staan,
Uit zwakheid, wanorde in de samenleving brengen?
En een verwarring in den rang en 't bloed gehengen?
En zou ik een geslacht aldus onteedlen?

ALBINUS.

Ach!

Ik ben rampzalig. Want als ik niet hebben mag,
Die ik bemin, dan zal ik zeker eens na dezen
Aan een, die 'k niet bemin, verbonden moeten weezen;
En wyl ik niemand, dan Sophia, kan of zal
Beminnen, zie ik reeds een droevig ongeval
Voor uit. Die andre zal zich-zelv' rampzalig maaken,
En my; dat zult gy zien, en 't zal uw harte raaken.

C 5

En

42 DE VADER DES HUISGEZINS;

En doenu eindelyk verkwynen van verdriet.

CLEMENT.

'k Heb dan myn' plicht gedaan, en doet gy d'uwen niet,
Zo legt de schuld op u.

ALBINUS.

Laat ik uw hart verweeken,

Myn Vader, geef Sophie....

CLEMENT.

Ei, wil daar niet van spreken.

ALBINUS.

Gy pleeg te zeggen, dat eene eerbare Vrouw de wensch
En't grootst geluk was, dat de Hemel aan een mensch
Kan geeven; en ik moet u daar ook in gelooven:

'k Heb die gevonden, en gy wilt ze my ontrooven.

Ach! doe het niet... Hoe! zal, nu zy my kent, Albyn
Haar min doen hoopen, en min edelmoedig zyn,

Dan Sergius? Ontroof my haar niet; wil my hooren:

Ze is oorzaak, dat de deugd wierd' in myn hart herbooren,
En zy is 't, die ze daar inhouden kan en voên.

CLEMENT.

Zo dat haar voorbeeld meer, dan 't myne kon, zal doen?

ALBINUS.

Gy zyt myn Vader; uw gebied verdient verëering;

Zy zal myn Vrouw zyn, dat 's eene andere regeering.

CLEMENT.

Daar is groot onderscheid, van Minnaar tot een Man,
Van Meesteres tot Vrouw. Gy weet 'er weinig van,
Verdoolde Jongeling!

ALBINUS.

Ik wensch het nooit te weeten.

CLEMENT.

Waar was ooit Minnaar, die, by zyn Meestres gezeten,
Haar anders aan zag, dan hy sprak?

ALBINUS.

Gy weet myn' staat,
Gy hebt Sophia reeds gezien.... Zo 'k haar verlaar,

Op

T O O N E E L S P E L. 43

Om eenig hooger' rang, om waardigheid of voordeel,
Waarop ik hoopen kan, of uit een valsch vooroordeel,
Ben ik onwaardig haar te kennen.... Ach! sehat gy,
Myn Vader, my, uw' Zoon, zo laf en laag, dat hy
Zulks doen zou?

CLEMENT.

Maar zy heeft, weêrstaande uw Minnevlaagen,
Zich niet verlaagt; volg haar.

ALBINUS.

Zou ik my dan verlangen,
Haar trouwende?

CLEMENT.

Vraag dat de Waereld.

ALBINUS.

In een zaak,
Die niets betreft, laat ik de Waereld in haar' sijnak;
Maar als het aankomt op geluk en ongelukken
Des Levens, of wel op een eigen keur, in stukken
Van Huwelyken, wat weet daar de Waereld van?

CLEMENT.

Gy kunt haar denkbeeld niet verandren; volg het dan.

ALBINUS.

Wen zy de schikking der Natuur eens zou verwyzen,
En werpen overhoop; zou ik die dwaasheid pryzen?

CLEMENT.

Zo niet; dan zal zy u versmaaden.

ALBINUS.

Maar ik zal
Haar' sijnad ontvluchten.

CLEMENT.

Die vervolgt u overal.
En deze Dochter, die gy meêsleep, zal na dezen
Niet minder, dan gy-zelf, beklaagenswaardig wezen.
Gy mint ze?

ALBINUS.

Of ik haar Min?

CLEMENT.

Hoor met bescheidenheid,
 En beef voor 't droevig lot, dat gy voor haar bereidt.
 Gy zult eerlang den prys dier offerhande ontdekken;
 Als zy volbragt is, zal u die tot smart verstrekken;
 Gy zult u dan alleen met haar, en zonder raad,
 Fortuin en achting, in een' deerniswaarden staat
 Bevinden; 't hartszeer zal vergrooten en niet slyten;
 Gy zult haar haaten, en te keer gaan met verwyten,
 En wreev'lig worden om haar heuschheid en geduld;
 Hierom zal nog uw haat vermeerdren; ja, gy zult
 De Kindren haaten, die zy baart, en haar doen treuren;
 En sterven van verdriet.

ALBINUS.

Ik?

CLEMENT.

Gy.

ALBINUS.

't Zal nooit gebeuren.

CLEMENT.

De drift ziet alles aan voor eeuwig; maar Natuur
 Vertoont, dat alles is vergangklyk r kort van duur.

ALBINUS.

Ach! hoe kan ik Sophi verlaaten!

CLEMENT.

Staak die klagten,

Verdoolde! gy wilt naar den staat eens Vaders trachten
 Kent gy de plichten van een eerlyk Vader wel,
 En weet gy wat hy doen en laten moet? ... maar 'k stel
 Dat gy het weet, zoudt gy uw Zoon niet wederstreeven
 In 't geen gy van my eischt?

ALBINUS.

Ach! mogt ik antwoord geeven

CLEMENT.

Ja, geef vry antwoord; ik gebiede 't u.

ALBINUS.

Wel aan.

Toen gy myn Moeder eischte, en weigerde af te staan;
Toen uw geslacht die Trouw beletten wilde en doemde;
Toen myn Grootvader een ondankbren Zoon u noemde,
En gy, in tegendeel, hem wreede Vader; wie
Hadt toen gelyk? en was myn Moeder schoon? Sophi
Is 't ook; bezat ze deugd, aanvalligheid en zeeden;
Sophia heeft die ook: zy hadt geen meerder reden,
Dan myn Sophia, om te roemen op haar goed;
Gy blaakte op haar, ik op Sophie in minnegloed:
Gy wilde, dat zy u ontroofd wierd, nooit gedoogen;
Myn Vader, ik heb ook een hart.

CLEMENT.

Ik had vermogen:

Ook was uw Moeder van geboorte.

ALBINUS.

Wie weet nog,

Wat myn Sophia is.

CLEMENT.

Verbeelding en bedrog.

ALBINUS.

Vermogen zullen liefde en nooddrift my verschaffen.

CLEMENT.

Vrees voor de rampen, die uw losheid zullen straffen.

ALBINUS.

Geenzins.

CLEMENT.

Vrees dan 't verlies van myne tederheid.

ALBINUS.

'k Zal die herwinnen, en...

CLEMENT.

Wie heeft u dat gezegd?

En hoe?

ALBINUS.

Wanneer gy ziet Sophiaas traanen vlociën;

Wan-

46 DE VADER DES HUISGEZINS;

Wanneer ik met de myne uw voeten koom' besproeiën;
Wanneer myn teder Kroost u vleit en sineekt, zult gy
Niet onbarmhartig zyn.

CLEMENT.

„Hoe grievend treft hy my!”

Na een weinig vertoevens vervolgt by.

Myn Zoon, ik zie wel, 't is vergeefs; gy wilt geen reden
Verstaan. Het middel, dat ik steeds verwierp, is heden
Het eenigste, naar 't schynt, dat my nog overschiet:
Ik zal 't gebruiken, want gy acht myn goedheid niet.
Sta van uw oogmerk af; ik wil het, en nog nader,
'k Gebiede 't u door al 't gezach, dat eenig Vader
Op zyne Kindren heeft.

ALBINUS, *driftig.*

Gezach, gezach is 't woord,

Dat zy gebruiken!

CLEMENT.

Toon 'er eerbied voor.

ALBINUS, *heen en weder wandelende.*

Men hoort

Niet anders; zo zyn ze alle; op dat ze uit liefde ons spaaren
Maar ach! wat zouden zy, schoon ze onze haaters waren
Meer doen?

CLEMENT.

Wat preutelt gy?

ALBINUS, *al wandelende.*

Zy denken wys te zyn.

Om dat hun hartstocht niet als de onze is.

CLEMENT.

Zwyg, Alby

ALBINUS.

Zy hebben ons verwekt, om ons in laater tyden
Te plaagen.

CLEMENT.

Zwyg.

ALBINUS.

Zy doen ons bitterheden lyden....

En hoe zou onze smart hen kunnen raaken, daar
Zy die verwekken?

CLEMENT.

Gy vergeet, dat toont gy klaar,

Wie 'k ben, en tegen wien gy spreekt: wil u bepaalen,
Zo ge u eens Vaders toorn niet op den hals wilt haalen.

ALBINUS.

Hoe! Vaders, Vaders? neen, die zyn ze niet, maar wel
Tyrannen.

CLEMENT.

Hemel!...

ALBINUS.

Ja, Tyrannen, boos en fel!

CLEMENT.

Ontaarde, ondankbre Zoon! vertrek, ontwyk myne oogen,
Eer ik u vloeke; uw hart is zonder mededogen!

*Albinus gaat heen; Clement baalt hem wederom, en
zet zich in een Leuningstoel.*

Rampzalige! waarheen?

ALBINUS, vallende zyn Vader te voet.

Myn Vader!....

CLEMENT.

Hoe! ben ik

Uw Vader, gy myn Zoon?... O droevig oogenblik!

'k Ben niets voor u; 'k was u nooit nut; gy maakt het leven

My bitter, en gy wenscht my aan den dood te geeven....

Ach! waar vertoefd hy? en waarom ben ik niet by

Uw Moeder? ze is niet meer; daar ik nog in 't gety

Van zorgen leef, die my den weg tot onrust baanen.

ALBINUS.

Myn Vader!...

CLEMENT.

Ei ga heen: verberg voor my uw traanen,

Die 't hart my scheuren, en ik kan 'er u niet uit

Verdryven!...

Z E-

48. DE VADER DES HUISGEZINS;
ZEVENDE TOONEEL.
CLEMENT, CONSTANT, ALBINUS.

Zo als Constant uitkomt, staat Albinus op, en Clement blyft zitten in droevige gedachten.

CONSTANT, *tegen Albinus, die heen en weder gaat.*

Zie nu eens, hoe dat gy 't hebt verbruid!
Gy zult hem van verdriet en hartszeer nog doen sterven.
Ik heb het wel voorzeid. Dat komt van al dat zwerven.
By nacht....

CLEMENT, *opstaande om heen te gaan, wederhoudt Albinus, die hem volgen wil.*

Waar wilt gy heen? blyf, hoor uw'Oom, ik ben 't.
Die 't u gebie.

ACHSTE TOONEEL.
CONSTANT, ALBINUS.

SALBINUS.
Spreek dan, myn Heer, ik moet in 't end.
U hooren... Is 't by u een mislag, te beminnen?
Het is geschied: ik weet geen middel te verziinnen,
Om dat te niet te doen. Ach! dat men, ingeval
Van weigring, my eerst leer', hoe 'k haar vergeeten zal...
Vergeeten?... haar?... zou ik haar kunnen laten vaaren?
Neen. Laat myn Vader my met zynen vloek bezwaaren.
Als ik 'er ooit op denk.

CONSTANT.
Ellieve, wat geduld.
Wat eischt men toch van u, dat gy vergeeten zult?
Een Schepzel, daar ge u nooit had moeten aan verbinden.
Dat noch toestemming heeft, noch goederen, noch Vrinden.
En dat, ik weet niet waar, van daan is; dat behoort,
'k Weet

Ik Weet niet aan wien; dat leeft, gelyk men rechtevoort
 Veel Meisjes vindt, waardoor de Zoonen, die ze houwen,
 Zich ruïneeren in den grond Maar trouwen! trouwen!
 Dat komt hier niet te pas.

ALBINUS.

Myn Heer de Commandeur....

CONSTANT.

Ja, zy behaagt u: goed! bewaar ze wel Sinjeur.
 Ik Heb u zo lief als zy een ander. Maar laat kyken,
 Wat zal het einde zyn? wanneer ons klaar zal blyken....
 Waar wilt gy heen?

ALBINUS.

Ik ga.

CONSTANT.

Vergeet gy, dat ik u

In 's Vaders naam spreek, en op zyn bevel?

ALBINUS.

Wel nu,

Mynheer, spreek voort; verscheur myn hart door tegen-
 streeven;

Maak my wanhoopend; ik zal u geen antwoord geeven;
 Maar zeggen dat Sophie myn Ega zyn zal.

CONSTANT.

Zy?

ALBINUS.

Ja zy.

CONSTANT.

Een arme Maagd?

ALBINUS.

Een arme Maagd, die my
 Geleerd heeft, dat ik zulk een laagheid moet verachten,
 Als gy bezit.

CONSTANT.

Wel vriend, waar zyn toch uw gedachten?

Schaamt gy u niet? Zyt gy de Zoon van heer Clement?
 De Neef des Commandeurs van Auvilé?

D

AL-

ALBINUS.

Ik ben 't.

CONSTANT.

Zyn dat de vruchten van de Opvoeding, zo gepreezen,
 Waarmede uw Vader zo verheerlykt plagt te weezen?
 Zyt gy dat fraai Model der Jongelingen van
 De Stad? Ik zweer, dat ik het niet bespeuren kan.
 Maar moglyk zyt gy op uw Rykdom wat vermeeten,
 Weet gy uw Moeders goed?

ALBINUS.

Neen, en ik wil 't niet weeten.

CONSTANT.

Zy was de jongste van ons zesfen, en dat wel
 In een Provincie, daar men slechts een bagatel
 Aan Dochters uitzet geeft. Maar wyl uw Vader mede
 Zo koppig was als gy, wierd zy hem op zyn bede
 Gegeeven... 't zyn... laat zien... maar duizend Kroonen
 Aan Rente, die gy kunt begeeren: 'tis vry schaars, ('s jaars
 Doordien gy die nog moet met uwe Zuster deelen,
 Dat's elk vyfhondert. Zult gy daar den Heer van speelen?

ALBINUS.

Vyfhondert Kroonen 's jaars! heb ik die?

CONSTANT.

Dat is 't al.

ALBINUS.

„Sophia, ach! gy zult geen droevig lotgeval
 „Meer onderworpen zyn, noch ook zo schamel woonen”.
 Heb ik aan Moeders goed in 't jaar vyfhondert Kroonen?

CONSTANT.

Ja, 't is wat schoons! gy kunt 'er twintigmaal zo veel
 Van uw heer Vader, en dan nog een dubbel deel
 Van my verwachten.

ALBINUS.

Wat kan my de Rykdom baaten,
 Zo 'k haar, met wie ik dien wil deelen, moet verlaaten?

CON

CONSTANT.

O Dwaas!

ALBINUS.

Ik weet het wel, men noemt aldus den geen,
Die eene Vrouw, begaafd met deugd, bekoorlykheên
En tederheid, meer acht, dan wrek op schatten te aazen:
En 't is me eene eer, te staan aan 't hoofd van zulke dwaazen.

CONSTANT.

Gy loopt in uw verderf.

ALBINUS.

Neen, ik loop geen gevaar.

Ik at myn brood, ik dronk myn water nevens haar,
En 'k was gelukkig... Doch vyfhondert Kroonen zullen..

CONSTANT.

Wel nu, wat zullen die?

ALBINUS.

Myn hoop en wensch vervullen;

Haar voeden, kleeden, en huisvesten naar den eisch.

Wy zullen leeven...

CONSTANT.

Ja, in 't Bedelaars paleis.

ALBINUS.

Dat zy zo.

CONSTANT.

En dat zal dan weezen voor u-allen;

Voor Vader, Moeder, Zus- en Broertjes; 't is geen mallen:

Want trouwje een arme sloof, je trouwt haar gantsch ge-

ALBINUS.

(slacht.

Geen nood.

CONSTANT.

En als je dan zelf Kindren krygt? ei wacht.

ALBINUS.

Alsdan vinde ik welligt meêdoogende gemoeden.

'k Zal hen de Gezellin van myne tegenspoeden,

En ook my-zelf doen zien: 'k zal zeggen wie ik ben;

En dan kryge ik gewis nog onderstand van hen.

52 DE VADER DES HUISGEZINS;

CONSTANT.

Gy kent de menschen!

ALBINUS.

Gy schat ze alle ondeugend.

CONSTANT.

Zeker!

En ik hebbe ongelyk; ik ben een kwaalykspreeker.

ALBINUS.

Gelyk of ongelyk.... Ik heb niet anders dan
Twee steunszels, waarmede ik de waereld tarten kan:
Dat is, de Liefde, die ons alles kan doen waagen;
En dan de Fierheid, die ons alles doet verdraagen.
Men klaagt wel meest, dat de Arme een moedeloosheid
kweekt,

En dat het steeds een Ryke aan menschlykheid ontbreekt.

CONSTANT.

O! ik begryp zeer wel, hoe dit is uit te leggen.
Neem uw Sophie, en wil gehoorzaamheid ontzeggen
Aan uwen Vader; doe bevoegdheid, staat en wet
Te niet; verlaag u: loop in uw bederf; verzet
U tegen alles; gy hebt geen belet te vreezen
Van myn' kant. Maar gy zult een heerlyk voorbeeld we-
zen

Voor Kinderen, die stout, door onbedachtzaamheên,
Hunne ooren sluiten voor de billykheid en reên;
Die zich ontëeren door een las en laag verbinden,
En dus tot droefheid zyn van Ouderen en Vrinden.
Neem, neem Sophia; want ik zie, gy wilt het doen.
Maar gy zult haar, noch ook haar Kindren kunnen voên,
Die zeker aan myn deur om brood nog zullen vraagen.

ALBINUS.

Dat vreest gy maar, myn Oom.

CONSTANT.

Wat ben ik te beklagen!

Ik heb sints veertig jaar van alles my beroofd;
'k Had kunnen trouwen, maar ik heb die zucht verdoofd;
Ik

T O O N E E L S P E L. 53

Ik heb me onttrokken aan myn andre bloedverwanten,
Om deze des te meer myn gunst van alle kanten
Tetoonen!... en zie daar myn' loon!... 'k Wou dat ik, toen
Gy, als een dapper held, in 't vorige Saïsoen,
By die beleegring waart, u had zien nederploffen,
By andren, door het lood eens Engelmans getroffen,
Dan hadt men voor het minst uw' vroegen dood beklagd.
Maar nu is 't ongehoord, dat gy u zo gedraagt,
En dat 'er diergelyk een Trouw is voorgevallen
In een geslacht.

ALBINUS.

Dit zal dan de eerste zyn van allen.

CONSTANT.

En ik dat toestaan?

ALBINUS.

Als het u belieft.

CONSTANT, *beengaande.*

Misſchien

Zult gy dat nader zien.

ALBINUS.

Neen, alles is gezien.

N E G E N D E T O O N E E L.

ALBINUS, SOPHIA, Juffr. HEBERT.

ALBINUS.

't **H**eeft alles tegen my, ik zie 't, te zaamgezworen,
O ja.

SOPHIA, *achter op het Tooneel tegen Juffr. Hebert.*

Men wil het zo.... wel aan, doen wy 't hem hooren.

ALBINUS.

Ik zie voor de eerſtemaal myn Vader eens van zin,

Met dezen wreedten Oom!

SOPHIA.

Welk oogenblik, vriendin!

Juffr. HEBERT

Dat 's waar, myn Kind.

ALBINUS.

Ik zal en moet het beste kiezen.
Laat ons haar zoeken, ja, laat ons geen tyd verliezen.

SOPHIA.

Helaas! daar is hy-zelf.

ALBINUS.

Sophia, ja, hier ziet

Gy Sergius, die u....

SOPHIA.

O neen, die zyt gy niet.

Tegen Juffr. Hebert.

Ach! ongelukkige, als ik ben! ik wensch te sneeven,
O wreede plicht!... wat zal ik hem te kennen geeven?
Hoe zal't hem gaan?... Vriendin, heb deernis met me en, wees
Zo goed, dat gy 't hem zegt.

ALBINUS.

Sophia, staak uw vrees.

Beminde u Sergius, Albyn gaat zulks te boven;
Hy bidt u aan; gy ziet in hem, wil dit gelooven,
De oprechtste Minnaar; een, wiens leven loopt gevaar,
Als hy u misfen moet.

SOPHIA.

Ik wil 't gelooven; maar

Waar dient het toe?

ALBINUS.

Spreek maar één woord.

SOPHIA.

Wat zal ik spreken?

ALBINUS.

Dat gy my mint. Bemint gy my?

SOPHIA.

Helaas! ik reken

My daarom des te meer rampzalig.

ALBINUS.

Geef me uw hand;

Ontfang de myne, en ook 'myn Eed tot onderpand,
Dien ik in 't aanzien van den Hemel u wil zweeren,
En van deze eerbare Vrouw, die wy als Moeder eeren,
Dat ik u eeuwig zal beminnen.

SOPHIA.

Ach! gy weet,

Dat eene Dochter van geboorte nooit een' Eed
Ontfangen kan, dan aan de voeten der Altaaren.
En ach! ik ben het niet.... (dit moet ik u verklaaren)
Die ooit u derwaarts zal verzellen.... want de tyd,
O Sergius! genaakt, die ons, te wreed benyd,
Voor eeuwig scheiden zal.

ALBINUS.

En gy zult daar in stemmen?

SOPHIA.

Geef, geef my over aan myn noodlot, niet te stemmen,
En geef de rust weêr aan uw' Vader, die u mint.

ALBINUS.

Gy zegt dat niet, maar hy, zo hard en wreed gezind.

SOPHIA.

Neen, hy bemint u.

ALBINUS.

Wat? hy heeft my weggedreeven

Uit haat; en nu schiet hem niets ovrig om my 't leven
Te ontrukken, dan dat hy zich van uw' Mond bedien?

SOPHIA.

Leef, Sergius!

ALBINUS.

Zweer dan, dat gy hem niet ontzien

En my beminnen zult, in spyt....

SOPHIA.

Kunt gy gelooven,

Dat ik een' Vader zou zyn' waarden Zoon ontrooven,
En treên in een gellacht, dat my verwerpen zal?

56 DE VADER DES HUISGEZINS;

ALBINUS.

Wat raakt myn Vader, Oom en Zuster u, ja all'
Myn Vrienden, zo gy my bemint?

SOPHIA.

Hebt gy een Zuster?

Ach, hoe gelukkig is ze.

ALBINUS.

En ik des te ongeruster;

Want gy vergroot aldus myn wanhoop.

SOPHIA.

Ik voldoe

Uw Bloedverwanten. Ach! de Hemel voege u toe
Eene Ega, uwer waard, en wier genegenheden
Tot u, zo groot zyn als de myne.

ALBINUS.

O bittre reden!

En gy, gy wenscht dat?

SOPHIA.

Wyl ik moet.

ALBINUS.

Rampzalig dan

Hy, die ooit, zonder u, gelukkig worden kan,
Als hy u heeft gekend!

SOPHIA.

Gy zult dat wit beschieten;

Gy zult de Zegening, en al het heil genieten,
Beloofd aan Kindren, die hunne Ouders eeren. Laat
Me alleen weérkeeren tot de elende van myn' staat,
Door hulp uws Vaders, die my anders fel zou haaten.
Hou me in geheugen.

ALBINUS.

Ach! gy wilt my dan verlaaten,

Sophia?

SOPHIA.

Ik voel all' de sinarten, die gy lydt.

AL-

ALBINUS.

Sophia!....

SOPHIA, tegen Juffr. Hebert.

Ach! Vriendin, zyn zielsverdriet doorsnydt
Myn boezem!... Sergius, verdruk dit zwakke harte
Niet meer; ik heb genoeg aan myne onlydbre smarte.
Vaarwel, ô Sergius!...

ALBINUS.

Gy zult, gy wilt dan gaan?

SOPHIA.

'k Zal nooit vergeeten, wat gy voor my hebt gedaan.
Gy hebt my trouw bemind, en zulks ten alle tyden,
Niet uit verneedring, maar uit zuiver medelyden
Met mynen nood, betoond. Ik zal nog menigmaal
Herdenken onze plaats van kennis, en 't onthaal
Van u, ô Sergius!

ALBINUS.

Gy wilt dat ik zal sterven.

SOPHIA.

Ik ben beklagens waard.

ALBINUS.

Helaas! waar gaat gy zwerven?

SOPHIA.

My onderwerpen aan myn noodlot, om myn smart
Met myne Zusteren te deelen, en myn hart
Eens uit te storten in den schoot van myne Moeder,
Die my zal troosten; want ik heb geen ander' hoeder.
Zy heeft my lief.

ALBINUS.

Maar gy bemint my, en gaat heen.

SOPHIA.

Ach! dat ik nimmer u gekend had!

ALBINUS.

Neen, ô neen!

Gy zult niet weggaan; uw vertrek zou my ontblooten
Van alles, en gy zult ons beider ramp vergrooten.

58 DE VADER DES HUISGEZINS;

Vriendin weerhoud haar.... 't Is om myn te wreed geflacht,
Dat zy vertrekt.... wilt gy, dat ik het haat, verächt,
En eeuwig vliede?

SOPHIA.

Neen, bemin het al uw dagen.

Toon u gehoorzaam, en vergeet my.

ALBINUS.

Wreede plaagen!

Hy valt haar te voet.

Hoor my, Sophia; want gy kent Albinus niet.

SOPHIA, tegen Juffr. Hebert.

Vriendin, ruk my van hier, en stuit myn Zielsverdriet

ALBINUS, opstaande.

'k Moet alles waagen....

Tegen Juffr. Hebert.

Gy zult haar bederf bereiden,

Zo gy haar wegbrengt, waar gy haar ook moogt geleiden

Hy wandelt gints en weder met alle tekens van droefheid, en gaat eindelyk over een Leuningstoel leggen

TIENDE TOONEEL.

CECILIA, GERARD, ALBINUS.

GERARD.

Zie daar uw Broeder: die rampzaalge Minnaar was
Zyn ongeluk nog niet, en smoort van hartenleed.
Mejuffer, spreek hem aan.

CECILIA.

Albyn....

ALBINUS, zonder op te zien.

Wie gy moogt weezen

Keer wederom by die barbaaren, die 'k moet vreezen
En u hier zenden.

CECILIA.

't Is uw Znster, die ook deel

In uwe smarten neemt. Doch als ik u verveel,

Zal ik vertrekken.

ALBINUS.

Ja, dewyl ik ondervinde.....

Hy roept haar wederom.

Cecilia!...

CECILIA.

Wat is 't?

ALBINUS, *baar by de band neemende.*

Weet, dat zy my beminde.

En zy ontrooven my een' Schat, dien ik bezit,

Wyl zy me, door hun dwang, ontvlucht!

GERARD.

Behaagde dit

Den Hemel!

ALBINUS.

Alles is verlooren, en my tegen.

CECILIA.

Voor 't minst' zyn nog uw Vriend en Zuster u genegen.

ALBINUS.

Waar is dan Gerard?

CECILIA.

Hier.

ALBINUS.

Laat ons een oogenblik

Alleen, myn Zuster.

E L F D E T O O N E E L.

ALBINUS, GERARD.

ALBINUS.

Dit is 't eenigste, dat ik
Nog hoopen kan". Welaan, wyl alles is verlooren,
Heer Gerard,.... weet gy ook, of iemand ons kan stooren?

GERARD.

Neen; wat is 'er van uw' dienst?

AL.

60 DE VADER DES HUISGEZINS;

ALBINUS.

Ik, waarde Vrind,
Bemin Sophia, en ik word van haar bemind.
Gy mint Cecilia, en zy bemint u weder.

GERARD.

Hoe! ik uw Zuster?

ALBINUS.

Ja; wy minnen even teder.
Maar denk vry, dat men u zal tegenstaan, als my;
Zo gy nu moed hebt, iets te durven, zullen wy,
Met myn Sophie en uw Cecilia, gaan vluchten,
Verr' van de geenen, die we als dwingelanden duchten.

GERARD.

Wat hoore ik.... my ontbrak slechts die vertrouwenheide
Wat raakt gy my? wat lot hebt gy voor u bereid?
Zou ik uw' Vader, die my zo veel gunst liet blyken
Van myne jeugd afaan, zo snood verongelyken?
Zou ik zyn ziel met smart vervullen? hem den dag
En 't uur vervloeken doen wanneer hy 't eerst my zag?

ALBINUS.

Men zwylge'er van, indien u't voorstel reeds doet schroomen

GERARD.

Zo wel uw voorstel, als 't geen gy hebt ondernomen
Zyn beide misdaen.... Hoor, Albyn; gy loopt gevaar
Van 's Vaders ongenade, en zoudt, dusdoende, haar
Verdieneu; ja gy zoudt de naspraak niet beletten;
U schuldig maaken aan 't verbreeken van de wetten,
En haar, die gy bemint, rampzalig.... Ei, sta af
Van dat ontwerp ... Ach! hoe verdwaalt gy, tot uw sterf
Gy maakt my ongerust. Myn raad....

ALBINUS.

Is overbodig.
Die my zyn hulp ontzeidt, diens raad hebbe ik niet noodig.

GERARD.

Gy doet u-zelf te kort.

T O O N E E L S P E L. 61

ALBINUS.

Het lot daar over is

Geworpen.

GERARD.

En gy brengt my in bekommernis;

Ja in 't verderf.... wat zal ik aan uw Vader zeggen,
Wanneer hy zyne smart my komt te vooren leggen?
En aan uw' Oom..... wreede Oom!.... maar nog veel
wreeder Neef.

Moest gy my dit geheim ontdekken?... ach, ik beev'!...
Gy weet nog niet.... wat doe ik hier? om welke reden
Ben ik u komen zien?... wat wederwaardigheden!...

ALBINUS.

Vaarwel, myn Gerard! ik steun op uw vroom gemoed.

GERARD.

Waar gaat gy?

ALBINUS.

Ik ga my verzeekren 't eenig goed,
Daar ik op doel, en voor altoos van hier vertrekken.

T W A A L F D E T O O N E E L.

GERARD, *alleen.*

Rampzalig lot! hy zal, ik kan het klaar ontdekken,
Zyn Minnares van hier vervoeren, juist terwyl
Zyn Oom vast bezig is, opdat hy in der yl
Verlof verkryge, om haar in hechtenis te zetten.
Dus worde ik te gelyk, eêr ik het kan beletten,
En Medeplichtige en Vertrouwling in dit stuk!
Tot welk een' staat zie 'k my gebragt door 't ongeluk!
Wyl ik, in dit geval, noch spreken durv', noch zwygen,
Noch doen, noch laten.... Zo men achterdocht mogt
krygen,
Dat ik den Oom dien', pleege ik een verradery
Omtrent den Neef, en maak my ook verachtlyk by
Den Vader.... en indien ik dezen iets verklaare....
Maar alle willen zy, dat ik 't geheim bewaare....
'k Dur-

62 DE VADER DES HUISGEZINS;

'k Durve ook niet anders doen, myne Eer zou't my verbieden.
 Helaas! de Commandeur heeft dit te wel voorzien,
 Toen hy my aanzocht, my, dien hy niet kan gehengen
 Hem in eene orde, die hy wil ter uitvoer brengen,
 En die hy reeds van 't Hof verzocht, ten dienst te staan.
 Hy bood, daar voor, zyn Nicht en zyn geluk my aan.
 Twee dingen, die hy dacht, dat niemand zou versmaaden.
 Dus trekt hy, tot myn straf, my in zyn onberaaden
 Genootschap, en hy vleit zich reeds met de uitslag... maar.
 Komt deze Neef hem voor... zie daar een nieuw gevaar.
 Hoe zal hy raazen, en my aanzien als verrader....
 Hoewel Cecilia weet al den handel nader,
 Zy kent myne onschuld.... Doch zal haar getuigenis
 Bestaan, wanneer het gantsch geslacht in wanorde is?
 Men zal haar zeggen niet gelooven in de ontroering,
 Terwyl ik door zal gaan als helper dier ontvoering...
 In welk een maalfroom brengt, door onbedachtzaamheid
 De Neef my niet, en de Oom door zyn te snood bevel.
 En gy, Elendige, die hier nu, als van alles
 Verlaaten, zwerft, wie zal, wanneer ge u aan ziet vallen
 Van twee verwoeden, u beschermen? De een verwacht
 Dat ik haar onheil zal bewerken; de ander tracht
 Zulks daadelyk te doen.... Wat staat my nu te kiezen?
 'k Heb slechts één oogenblik.... Laat ons dat niet verliezen.
 Ik zal 't Verlofbriefje eerst verzoeken, en alsdan
 Hun beider toelag zien te flooren als ik kan.

Einde des Tweeden Bedryfs.

DERDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

CECILIA, GERARD.

Cecilia.... GERARD.

CECILIA.
Laat my in rust.

GERARD.
Maar hoor....

CECILIA.

Durft gy my vergen,

Dat ik de Minnares myns Broeders zou verbergen?
Ik? in myn Kamer, in myn Vaders huis? verlaat
Dat denkbeeld, Gerard; want ik walg van uwen raad.

GERARD.
Die toevlucht is 't, die haar nog over is gebleeven,
En de eenigste, waaraan zy haare stem kan geeven.

CECILIA.
Ik doe het nimmer.

GERARD.
Ach, 't is voor een oogenblik,
Opdat ik midlerwyl de zaak ten beste schikk'.

CECILIA.
Neen, neen.... Eene onbekende!...

GERARD.
Een Maagd, zo deerniswaardig,
Die gy, als gy haar ziet, uw medely rechtvaardig
Niet weigren kunt.

CECILIA.
Wat zou myn Vader zeggen? hy....

GERARD.
Hebbe ik min eerbied en min vrees voor hem, dan gy?

CE

64 DE VADER DES HUISGEZINS;

CECILIA.

En wat myn Oom?...

GERARD.

De Man is niet gezond van oordeel.

CECILIA.

Hy is veel anderen gelyk; hy zoekt zyn voordeel
In een beschuldiging.

GERARD.

Hy zal me in grimmigheid
Verwyten, dat ik hem te deerlyk heb misleid;
Of wel uw Broeder zal my een verrader noemen:
Hoe raak ik vry? hoe zal ik deze zaak verbloemen?
Maar wat gaat u dat aan?

CECILIA.

Ach, Gerard, ach, gy zyt
De bron van al myn leed!

GERARD.

Gy moet in dezen tyd
Den staat van uwen Oom en Broeder overdenken:
Belet hen beide, opdat zy hunnen roem niet krenken;
Door een te snoode daadt, by deze omstandigheên.

CECILIA.

Myn Broeders Minnares.... een onbekende.... ò nee!
Myn hart voorſpelt me, dat ik zal in opſpraak raaken.
En 't heeft me nooit misleid: dies wil uw aanzoek ſtaakken.
Ik beef, en vrees ook, dat ons iemand hooren zal.

GERARD.

Vrees niet, uw Vader zucht, beklagt zyn ongeval,
Uw Oom en Broeder zyn vast werkzaam, in het ſmeden
Van ſnoode ontwerpen; 't volk is ook in bezigheden.
'k Voorzag die vrees wel.

CECILIA.

Ach! wat hebt gy onderſtaan!

GERARD.

Dit oogenblik was, om 't voorby te laaten gaan,
Te dierbaar; en ik heb de moeite reeds genomen,

T O O N E E L S P E L, 65

Van haar te haalen, en haar hier in huis doen komen...
Daar is ze; zie haar in dien staat van ramp en druk,
En smoor uw medelyd'.

CECILIA.

Gy werkt myn ongeluk.

T W E E D E T O O N E E L.

SOPHIA, CECILIA, GERARD.

SOPHIA, *achter op het Tooneel, zonder iemand te zien.*

Waar ben ik hier? ik schyn in duisternis te zwerven.
Ik zie hier niemand, en moet alle bystand derven.
O Hemel! ach, verlaat my niet in dit gevaar.

GERARD.

Mejuffer, hoort gy wel? kom hier.

SOPHIA.

Wie roept my daar?

GERARD.

Ik ben 't, rampzalige, treë nader zonder vreezen.

SOPHIA.

Wie, en waar zyt gy hier?... Doch wie gy ook moogt wee-
Behoed, bewaar my. (zen,

GERARD.

Kom, Mejuffer.

SOPHIA.

Ach, de kracht

geeft me, ik kan niet meer!

Zy valt op de Kniën.

CECILIA.

O Hemel!...

Tegen Gerard.

Breng.... neen, zegt,

Breng haar niet hier.... Helaas!...

SOPHIA, *rondsom ziende.*

Wat hebbe ik toch die wreeden

E

Mis-

Misdaan? dat zy my dus vervolgen buiten reden?

GERARD.

Herstel u, want ik ben de vriend van heer Albyn;
Dat is zyn Zuster.

SOPHIA.

Ach! Mejuffer, kan het zyn!

Wat zal ik zeggen? 'k lig hier voor uw voeten neder!
Myn smart is al te groot; myn krachten zyn te teder!
Ik moet hier sterven, of u alles zyn verplicht.
Ik ben de elendigste, ooit bestraald door 't zonnelicht.
Die schuilplaats by u zoekt, in zo veel ongenuchten,
Wylik uw' Oom, en zelf uw Broeder, moet ontvluchten.
Uw' Oom, my onbekend, en dien ik nooit misdeedte
Uw' Broeder... ach, van hem verwachtte ik nimmer leed.
Wat zal ik weezen, zo de genen, die my haaten,
Hun doel bereiken, en zo gy my wilt verlaaten!
Behoedt... bewaar my voor hun toeleg, en ook voor
My-zelv'... Zy weten niet, welk een verdoolend spoor
Zy inslaan kan, die, om haare eere te bewaaren,
Zo verr' gebragt word, dat zy 't leven niet wil spaaren.
Ik heb myn ongeluk niet zelf gezocht, ô neen!
Ik ben onschuldig aan myn wederwaardigheên.
Ik werkte, en ik had brood; ik leefde in rust en vreed.
Nu komt myn ongeluk en myne droefheid mede.
Ik ben door de uwen hier gebragt, en zal, misfchien,
My steeds beklaagen, dat ik ooit hen hebb' gezien.

CECILIA.

„Hoe drukt haar ramp myn hart! hoe wreevel en verbolst
„Zyn ze alle niet, die deze elendige vervolgen!
Zy gaat over de leuning van een Stoel leggen.

SOPHIA.

Ik hebbe een Moeder, die my teêr bemint, en ik
Ben van haar af in dit zo doodlyk oogenblik.
Zoek dan een Dochter aan haar Moeder weêr tegeeven.
'k Bezweer u by dien naam, zo de uwe nog mogt leven.
Wanneer ik van haar ging riep zy den Hemel aan,

Eu bad, dat hy me toch in alles by mogt staan.
 Zo gy uw hart nu sluit, zo stopt de Hemel de ooren
 Voor haar gebeden, en zy zal van droefheid smooren.
 Heb medely' met een verdrukke, opdat zy stof
 Verkryge, om voor altoos te melden uwen lof.
 Ik kan niets doen; maar één, één leeft'er, die't betoonen
 Voor medelyden eens voorzeker zal beloonen.

CECILIA, *baar de hand geevende.*

Rys op.

GERARD, *blymoedig.*

Haar droeven staat heeft dan uw hart beroerd!

Gy zyt bewoogen...

CECILIA.

Achl wat hebt gy uitgevoerd?

SOPHIA.

Dank zy den Hemel, dat nog aller menschen harten
 Niet zyn versteend!

CECILIA.

Het myn, steeds met eens anders sinarten

Begaan, is my bekend; en dit is de oorzaak dat
 Ik wenschte u niet te zien, en daar veel tegen had.

Mag ik, rampzalig en bekoorlyk voorwerp, vraagen
 Uw' naam?

SOPHIA.

Sophia is 't, die u haar' nood komt klaagen.

CECILIA.

Kom hier, Sophia, dat ik u omhels...

Tegen Gerard, die haar te voet valt zonder sprekken.

Myn Heer,

Doe ik niet alles? wat begeert gy nu nog meer?

Zy neemt Sophia by de hand, brengt haar aan de deur
 van de Kamer, en roept:

Hoor Kaatje.

DERDE TOONEEL.

CECILIA, SOPHIA, GERARD, KAAATJE.

W ^{KAAATJE.}
 at beliest Mejuffer?
Cecilia baar iets ingeluisterd hebbende, vervolgt zy
 'k Zal 't onthouwen,
 Stel u gerust.

VIERDE TOONEEL.

CECILIA, GERARD.

Z ^{CECILIA.}
 ie daar, hoe ik my moet vertrouwen
 Aan myn Bedienden, door uw al te zotte daadt.

GERARD.
 'k Eisch maar een oogenblik, tot dat ik ben in staat,
 Een andre plaats voor haar te zoeken. Wat verdienste
 Heeft toch een weldaad, als 'er, op het onvoorzienste
 Somtyds geen zwaarigheid aan is verknocht? gy zys....

CECILIA.
 Ach! hoe gevaarlyk zyn de menschen t'aller tyd'.
 Men moet ze ontwyken, als men wil gelukkig leven.
 Vertrek van hier, ô mensch!.... Gy wilt my dan begeeven?

GERARD.
 Ikvolge uw' wil.

CECILIA.
 'k Merk, dat gy daar vermaak in schept
 Nu gy my in het wreedst geval gewikkeld hebt,
 Kunt gy niet beter doen, dan my te laten steeken
 In die verwarring.... ga, laat me alle hulp ontbreken

GERARD.
 'k Ben ongelukkig!
CECILIA.
 Gy beklaagt u nog?

GERARD.

Gewis,

Wyl alles, wat ik doe, mishaaglyk voor u is.

CECILIA.

Gy maakt my raazend!... denk, wat onrust myne zinnen
Beheerscht, onkundig hoe, of wat ik zal beginnen.

Durve ik myne oogen voor myn Vader op te slaan?

Die, ziende my ontroerd, en gantsch verlegen staan,

Zal vraagen naar de reën, die ik niet zal verzwigen.

Zal ook een Man, gelyk myn Oom, geen oopning krygen,

Door 't minste woord, dat ons ontglipt, niet wel bedacht?

En dan myn Broeder!.... Ach, hy zal in volle kracht

Zyn wanhoop toonen, en ontzien geslacht nog vanden,

Wanheer Sophia weg, en nergens is te vinden.

Myn heer, verlaat my niet, zo gy niet wilt, dat ik

Het al ontdekke in dit ontroerend oogenblik. (wroeging!

Maar 'k hoorgerucht... ga heen....neen blyf....neenga...wat

Myn afgepynt gemoed vindt nergens vergenoeging.

Zy gaat by de Tafel zitten.

V Y F D E T O O N E E L.

CONSTANT, CECILIA, *Borduurende.*

CONSTANT.

Hoe! hier alleen?

CECILIA.

Ja, Oom, wyl ik daar sinaak in vind'.

CONSTANT.

'k Meende u te vinden by den Vrind.

CECILIA.

By welk een Vrind?

CONSTANT.

By Gerard. Weetje niet....

CECILIA.

Hy is daar zo vertrokken.

70 DE VADER DES HUISGEZINS;

CONSTANT.

Wat heeft hy u gezeid, en gy hem?... niet te jokken.

CECILIA.

Wat malligheden, die my strekken tot verdriet,
Gelyk hy is gewoon.

CONSTANT.

Ei, dat begryp ik niet.

Het spyt me, dat jelui elkaër niet kunt verdraagen.

Hy 's anders een braaf borst, en kan my zeer behaagen;

Hy 's heusch, verstandig, wys en zedig, daar ik veel

Van hou; hy 's juist niet ryk; maar weër in tegendeel

Van deftige geboorte. Om hem myn gunst te schenken,

Heb ik hem aangeraën dat hy op u zou denken.

CECILIA.

Hoe, op my denken, Oom? leg my dat woord eens uit.

CONSTANT.

Ei, dat verstaat zich-zelf. Je bent niet van besluit,

Om al je leven in het Vrysterspak te loopen?

CECILIA.

Verschoon my, dat is myn besluit.

CONSTANT.

Ik wil 't niet hoopen.

Maar hoor, Cecilia, ik zal, gelyk ik ben,

Thans openhartig met u spreken: ik beken,

Dat ik my gantschlyk van uw Broeder hebbe ontslagen;

Hy is onhandelbaar; ik wil 't niet meer verdraagen;

Hy handelt my zo schots en stuurs van dag tot dag,

Dat ik het hem niet ligt vergeeven zal; hy mag

Voortaan vry loopen waar hy wil, en pretendeeren

Dat arme Schepzel zo volstrekt, ik zal 't niet weeren.

Men wordt het goeddoen moe... 'k Heb myn genegenheid

Myn waarde Nicht, reeds by my-zelve u toegezeid.

Zo ge uw geluk, ook dat uws Vaders daarenboven,

En 't myne een weinig acht....

CECILIA.

Dat moet gy vast gelooven.

CON.

T O O N E E L S P E L. 71

CONSTANT.

Ja maar, je vraagt niet eens, wat of je daaromtrent
Moet doen?

CECILIA.

Dat zult gy my wel zeggen.

CONSTANT.

Ik beken 't,

Gy hebt gelyk. Hoor, gy moet u in d'Echt verbinden
Met Gerard... 'k Weet wel, dat je tegenstand zult vinden
Van 'sVaders zyde, maar dat acht ik niet met al,
Dewyl ik, zo je wilt, wel voor u spreken zal.

CECILIA.

Gy raadt my dan, dat ik op iemand, die myn' Vader
Mishaagt, zal denken?

CONSTANT.

Ja: ik zal dat te gader

Wel redden. Hy is juist niet ryk, en dat is wel
't Voornaamste: maar wyl ik uw Broeder niet meer tel,
Zal ik by Testament u all' myn Goedren maaken.
Dus is 't wel waardig eens te denken op die zaaken.

CECILIA.

Zou ik myn Broeder dan berooven van het geen'
Hem toekomt?

CONSTANT.

Wat noemt gy berooven? naar ik meen,

Ben ik u niets verplicht. Al wat ik heb verkreegen,
Is 't myne; ik geef het ook aan dien ik ben genegen:
't Heeft my te grooten moeite en zorg gekost, om niet
Te schikken naar myn zin het gene 'er overschiet.

CECILIA.

Ik onderzoek niet, in hoe verr' de bloedverwanten
't Recht hebben, om hun Goed aan deze ofgeene kanten
Te mogen maaken: maar ik zeg ter goeder trouw,
Dat zulk een Testament my schandlyk weezen zou.

CONSTANT.

En meent gy dat uw Broër u ook zo veel zou achten?

72 DE VADER DES HUISGEZINS;

CECILIA.

'k Denk ja: en ik ben ook volkomen van gedachten,
Dat, als hy hier was, hy met my uit eenen mond
Zou spreken.

CONSTANT.

En wat zou je zeggen?

CECILIA.

Dat gegrond

Op goede reden is; dies dwing my niet te spreken.
'k Bemin de waarheid.

CONSTANT.

Des te beter, naar ik reken'.

Spreek; die bemin ik ook. Je zegt....

CECILIA.

Dat gy gewis

Een groote onmenschykheid, die zonder voorbeeld is,
Begaan zoudt; nademaal gy buiten 's lands nog Vrinden
Of Bloedverwanten hebt, die zich in nood bevinden,
Ja die myn Vader nog in 't heimlyk onderhoudt,
Al weet gy 't niet; en die gy dus berooven zoudt
Van een geluk, daar zy met recht op hoopen mogen;
En dat myn Broeder, zo als ik, nooit zou gedoogen.
Dat ons wierdt toegevoegd, het geen natuur en 't recht
Aan die behoeftigen toewyzen.

CONSTANT.

Wat je zegt?

Hoor, weetje wat, ik zal my daar niet meer om kwellen.
Je zult 'er allebei geen vingers blaauw aan tellen.
'k Zal u verlaaten, en vermyden steeds een huis,
Daar alles my verstrekt tot groot verdriet en kruis;
Daar niets kan haalen by der Kindren korsfelheden,
Ten waar' de onnozelheid des Vaders: om die reden
Zal ik naar elders gaan. Je lui bent altegaër
Ondankbaar! dat zal ik niet langer dulden, maar
Vertrekken.

CECILIA.

Oom, gy zult zeer weldoen, ja, voorzeker.

CONSTANT.

Eilieve, zeg je dat, mademoiselle? ik steek 'er
 De gek niet meê; uw raad is voor u-zelve goed.
 Ik ben hier niet ten spot; ik ken uw loos gemoed,
 En uw geheimen zyn zo veel niet meer verborgen,
 Als gy wel denkt.... maar 't is genoeg: ik zal wel zorgen
 Voor myn zaak, dat je 't vat.

Z E S D E T O O N E E L.

CLEMENT, ALBINUS, CONSTANT, CECILIA,

ALBINUS.

Zy zyn 'er reeds van daan;

Men weet niet waar ze zyn!

CONSTANT.

„ Dat staat my zeer wel aan!”

ALBINUS.

Myn Vader, hoor uw Zoon. Wil hem Sophi weêrggeven;
 Want zonder haar is 't hem onmogelyk te leven.

Gy maakt gelukkig all' die u omringen, zal

Uw Zoon alleen dan in zyn bitter ongeval

Versmooren? Ach! ze zyn 'er niet. Hoe zal ik weeten....

Wat zal ik doen?

CONSTANT.

„ Dan heft zich Gerard wel gekweeten.”

ALBINUS.

Myn Vader....

CONSTANT.

'k Hebbe u reeds gezegd, dat ik 'er niets
 Van weet. Geloof me toch.

ALBINUS, *heen en weder wandelende.*

O doodlyk zielsverdriet!

Sophia, ach! waar zyt ge? ik mag u niet ontdekken!

E 5

CE-

74 DE VADER DES HUISGEZINS;

CECILIA.

„ Zie daar, myn vrees vervuld!”

CONSTANT.

„ Laat ons het werk voltrekken.”

Albinus....

ALBINUS.

Ei, myn Heer, laat af, en spreek geen woord.
Ik hebbe alreë berouw dat ik u heb gehoord.
’k Had haar gevolgd; ik had voorzeker haar bewoogen....
Nu is ze in tegendeel verdweenen uit myne oogen.

CONSTANT.

Hoor, ik ben oorzaak van uw droefheid, hoe’t ook zy;
Maar ’t spyt me.

ALBINUS.

Wat ben ik rampzalig!

CONSTANT.

Dat is my,
Door Gerard, wel voorspeld. Maar kyk, wie zou ook den
Dat u’t verliezen van een Meisje zo zou krenken? (ken,
Dewyl ’er duizend zyn voor een, gelyk men weet,
Die beter....

ALBINUS.

Wat zegt gy van Gerard?

CONSTANT.

Niet een beet.

ALBINUS.

Hoe! zou op eenen dag dan alles my verlaaten?
Zou ’t ongeluk, dat my, zelf boven alle maaten,
Vervolgt, my nog een Vriend ontrooven?... Ach, myn Heer
De Commandeur, volëind; verberg de zaak niet meer.

CONSTANT.

Hoor, ’k had met Gerard..... Maar, ô neen, het staat te vree
Dat gy ’t my nimmer zult vergeeven. (zen;

CLEMENT.

Kan het weezen!
Wat hebt gy toch gedaan, myn Broeder? spreek, ontsla
Ous

Ons van een twyffeling.

CONSTANT.

Kom, kom, Cecilia,

Zeg jy 't; want Gerard heeft het u gewis doen hooren.

ALBINUS, *tegen Constant.*

Gy doet my sterven!

CLEMENT.

Hoe! hebt gy de spraak verlooren,

Cecilia? gy zyt ontsteld.

ALBINUS.

Myn Zuster, zeg....

CLEMENT.

Cecilia.... maar neen, te snood is 't overleg,

Dan dat het Gerard, of myn Dochter, uit zou voeren.

ALBINUS.

Ik beef!... O Hemel! hoe voel ik myn hart ontroeren.

CLEMENT, *ernstig.*

Myn Heer de Commandeur verklaar u, en wil my

Niet langer kwellen door een' achterdocht, dien gy

In allen doet ontslaan.

Clement wandelt over het Tooneel met een verontwaardiging; de Commandeur schynt beschaamd, en

zwygt; Cecilia is ontsteld, en Albinus ver-

wacht met schrik het antwoord des Com-

mandeurs. Clement vervolgt.

Zult gy nog langer zwygen?

CONSTANT, *tegen Cecilia.*

Gy zwygt.... Ik kan dat niet op myn gemoed verkrygen:

'k Zal spreken.

Tegen Albinus.

Uw Meestres zit thans in hechtenis.

ALBINUS.

O Hemel! kan het zyn?

CONSTANT.

Ja, dat het waarheid is,

Kan ik verzeekren; want ik had van 'sKonings wegen,
Door

76 DE VADER DES HUISGEZINS;

Door een geheime Brief, verlof daartoe gekreegen,
En Gerard heeft de rest volbragt.

CLEMENT.

Hoe! Gerard?

ALBINUS.

Hy?

CECILIA.

Myn Broeder, slaat gy dan geloof aan veinzery?

ALBINUS, *als wanhoopig, gaat op een stoel zittende*
Sophia... en dat nog door Gerard!

CLEMENT, *tegen Constant.*

Gy verdedigt

U braaf! waarin heeft die elendige u beledigd?

Dat gy haar' ramp vergroot, tot schande van haare Eer?

Dat gy haar Vryheid roofst?... wat recht hebt gy, myn Heer?

CONSTANT.

Ze is in een eerlyk Huis.

ALBINUS.

Ik zie, ik zie haar traanen;

Ik hoor haar kermen, en kan my van sterven spaanen!

Tegen Constant.

Barbaar! roep hier ook uw' ontäarden Vloekgenoot:

Komt beide, en brengt my uit barmhartigheid ter dood.

Sophia!... ondersteun me, en toon me uw hulp, myn Vader!

In myne wanhoop.

Hy werpt zich in de armen van zyn Vader.

CLEMENT.

Rampzalige, bedaar!

ALBINUS.

Helaas, niets trest my nader.

Hoe, Gerard!... hy?...

CONSTANT.

Hoor, al wat hy gedaan heeft zo!

Elkëen doen.

ALBINUS.

Die zich noemt myn Vriend, is me ongetrouw.

CLEMENT.

T O O N E E L S P E L 77

CLEMENT.

Op wien zal toch voortaan een mensch vertrouwen stellen?

CONSTANT.

Hy wou 'er eerst niet aan; het schein hem zeer te kwellen;
Maar ik beloofde hem myn Nicht en al myn goed.

CECILIA.

Myn Vader, Gerard is zo laag niet van gemoed.
Geloof het niet.

ALBINUS.

Ach! ken hem beter aan zyn daaden.

Die snoode!... Ik wilde, met uwe ongenaë belaaen,
Gefard door eenen Oom, onmenschlyk in zyn woën;
Verlaaten van Sophi....

CLEMENT.

Wat wilde gy dan doen?

ALBINUS.

Wanhoopend heen gaan, en my meester van haar maaken,
Om verr' van hier met haar een zelfde lot te smaaken.
Maar, waar is ooit een mensch zo eereeloos misleid!
Hy komt by my, ik spreek in openhartigheid (ten,
Met hem, als met een' Vriend; 'k ontdek hem myn gedach-
Hykeurt die af, weêrhoudt me, en stelt my 't plicht betrachten
Te voeren, om my des te beter te verraën....
Ontaarde! als ik u vind, het is met u gedaan.

Z E V E N D E T O O N E E L.

CLEMENT, CONSTANT, CECILIA, ALBINUS,
GERARD.

CECILIA, ziende Gerard, loopt bem te gemoed.

Ach, Gerard, blyf te rug!

ALBINUS, bem ziende, loopt naar bem toe.

Wil my te kennen geeven,

Verrader, waar zy is; zo niet, verweer uw leven.

CLE-

78 DE VADER DES HUISGEZINS;

CLEMENT, *tusſchen beide.*

Myn Zoon!...

CECILIA.

Myn Broeder!...ach, ik ſterf!

Zy valt neder op een Stoel.

CONSTANT, *tegen Clement.*

Eilieve, kyk!

Of zy 'er ook belang in neemt!

CLEMENT.

Ga, Gerard, wyk

Van hier.

GERARD.

Gedoog, myn Heer, dat ik hier mag vertoeven.

ALBINUS.

Wat deedt Sophie u, dat gy haar zo moest bedroeven?
En wat deede ik u, dat gy my zo ſnood verraadte?

CLEMENT.

Foei, Gerard! dat is een te haatelyke daad.

ALBINUS.

Mint gy myn Zuster, en is ze u niet meer van waarde?
Ik boodt ze u aan: maar gy zoekt haar door een ontiaarde
Verradery, en zyt, ô laffe! in uw bedrog
Nog zelf bedrogen. Want gy kent myn Vader, noch
Myn Zuster, noch dees Oom, die u wist te overreden.
En die zich nu bedient van uw verlegenheden.
Gy antwoord niet.... gy zwygt....

GERARD.

'k Heb u gehoord, en ik
Bespèur maar al te wel, dat, in een oogenblik,
Hier iemand wordt beroofd van all' zyn eere en achting.
Door jaaren lang verdiend....'k Had andere verwachting.

CLEMENT.

Voeg geene valscheid by uw ontrouw, en ga heen.

GERARD.

'k Ben valsch noch ontrouw.

T O O N E E L S P E L 79

ALBINUS.

Hy is harder dan een steen.

CONSTANT, *tegen Gerard.*

Myn waarde Vrind, het is geen tyd meer om te veinzen.
 'k Heb alles reeds ontdekt.

GERARD.

Ik merk alle uw gepeinzen,

Mynheer, en kenne u thans.

CONSTANT.

Wat wil dat zeggen, Vrind?

'k Hebbe u myn Goed en Nicht beloofd, en ik verbind
 My nog daar toe....

ALBINUS.

In spyt van alle uw looze strecken,

Ben ik 'talleen, myn Heer, die 't hem zal doen ontbreeken.

GERARD, *tegen Constant.*

Ik heb myn voordeel nooit zo hoog geschat, myn Heer,

Dat ik het heb gewenscht ten prys van deugd en eer:

Nooit moet uw Nicht de Loon van eenig schelmstuk weer-

Daar 's uw Verlofbrief. (zen.

CONSTANT.

Myn Verlofbrief? laat ons leezen.

GERARD.

Zy zou voorzeker thans in andre handen zyn,

Had ik me 'er van bediend.

ALBINUS.

Wat schooner Zonneschyn!

Hoe, Gerard, myn Sophie is dan nog vry gebleeven?

GERARD.

Leer dus, Albinus, niet zo ligt geloof te geeven

Aan 't geen maar schyn is; stel nooit iemands eer te leur,

Zo gy 't niet beter weet. ... Vaarwel, heer Commandeur.

ACHT-

85 DE VADER DES HUISGEZINS;
ACHTSTE TOONEEL.

CLEMENT, CONSTANT, CECILIA, ALBINUS.

CLEMENT.
'k Heb hem gehoord, en uit vooroordeel hem beledigd.

CONSTANT.
't Is myn Verlofbrief, ja, waarachtig! hy verdedigt
Zich zelve, en fopt my mooi.

CLEMENT.
O, die Vernedering
Hebt gy verdiend.

CONSTANT.
Zeer wel! gy weert u zonderling.
Vaar voort, en spoor hen, dat ze my nog beter hoonen.
Als of ze niet genoeg my hun verächting toonen.

ALBINUS.
Waar zy ook is, men moet toch haar Vriendin ontslaan;
Ik zal haar zoeken daar zy is, en by haar gean;
Ik zal haar bidden op myn kniën, en 't harte raaken;
Zy zal de schuilplaats van Sophi my kenbaar maaken.
Ik ga.

CECILIA, *bem volgende.*
Myn Broeder, hoor....

ALBINUS.
O Neen, verlaat Albyn,
Want uw belang is zeer verschillend van het zyn.

NEGENDE TOONEEL.

CLEMENT, CONSTANT.

CONSTANT.
Dat hoort gy wel?

CLEMENT.
O ja.

CON

CONSTANT.

Misfchien weet gy van buiten

Ook waar hy heen gaat?

CLEMENT.

Ja.

CONSTANT.

En zult gy hem niet fluiten?

CLEMENT.

O neen.

CONSTANT.

Als hy dat Meisje eens vindt, wat dan?

CLEMENT.

Al goed.

Ik Vertrouw op haar, ze is jongk, maar edel van gemoed,
En van geboorte, en zal, in deze omftandigheden,
Misfchien meer doen dan gy of ik.

CONSTANT.

Een fchoone reden!

CLEMENT.

Dok is myn Zoon nu in geen ftaat, dat hy gehoor
Geeve aan de billykheid.

CONSTANT.

Dan gaat dat zo maar door,

Dat hy loopt in 't verderf? men zal me raazend maaken!
Is dat als Vader van een Huisgezin te waaken?

CLEMENT.

Maar leer my eens, wat moet ik doen?

CONSTANT.

Wat gy doen moet?

Hier Meester weezen, en bewaaren uw fatfoen:
U eerst betoonen als een Man, daarna als Vader,
Zo zy 't verdienen.

CLEMENT.

Ei, ontdek my dit wat nader,

En tegen wie ik dus moet handlen.

CONSTANT.

Tegen wie?

F

Dat

82 DE VADER DES HUISGEZINS;

Dat is een schoone vraag! wel tegen alle die
 Hier zyn. Daar 's Gerard, die uw Zoon nog gaat versterken
 In zyn verkeerd gedrag, en dus zoekt uit te werken,
 Dat zich een arme Maagd aan ons geslacht verbind',
 Opdat hy ook voor hem eene open deure vind',
 Waar door hy insgelyks gemaklyk in kan stappen;
 Dien zou ik jaagen uit myn huis, dat hem de lappen
 Ontvielen. Daar is ook een Dochter, die my hoont,
 En die my dag op dag haar' wreevlen aart betoont,
 En 't u in 't kort zal doen; die zou ik tot een teken
 Van 't Vaderlyk gezach, terstond in 't Klooster steeken
 Daar is een Zoon, die al zyn roem en eer verzaakt,
 Die u in schande brengt, by elk belagchlyk maakt;
 Dien zou ik 't leven, om hem beter te overtuigen,
 Zo loof doen worden, dat hy wel in 't kort zou buigen
 Voor myn gezach. Daar is dat booze Wyf, dat hem
 In haare wooning lokte, en dus bragt in de klem;
 En dan die jonge Meid, daar hy zich van laat dwingen
 Die zou ik metter haast een ander lied doen zingen.
 Zie daar, waarmede ik zou beginnen; en indien
 Ik ware als gy, ik zou my schaamen om te zien.
 Dat my een ander zulks moest raaden ... maar 't is lastig
 Voor een die waglend is, als gy, daar hy standvastig
 Moest weezen.

CLEMENT.

'k Hebbe u wel begrepen en verstaan.
 Uw zeggen is, dat ik moet uit myn huis doen gaan
 Een Borst, dien ik als in de Wieg hier hebbe ontfangen
 Dien ik tot Vader strekke, en die all' myn belangen,
 Sints hy die kundig was, als eigen heeft geächt;
 Die all' de jaaren, die hy hier heeft doorgebracht,
 Verlooren achten moest; die van alle onderstanden,
 Indien ik hem verlaat', beroofd is; dien de banden
 Van myne Vriendschap, in de plaats van nut te zyn,
 Rampzalig zouden zyn; en zulks, om dat het schyn,
 Dat hy myn Zoon bederft, dien hy durft wederstreeven
 En dat hy dient een Maagd, die hy ligt van zyn leven

Niet heeft gezien; of wel, om dat hy 't werktuig van
Zyn eigen ondergang niet weezen wil of kan.

Ik moet myn Dochter tot verblyfeen Klooster schenken;

Ik moet haare eer en haar gedrag als valsch verdenken;

Ik moet myn eigen eer vertreden met den voet;

En dat wel, om dat zy, in een ontroerd gemoed,

Mynheer den Commandeur, die ligt haar kwam bestoken,

Tot weêrverging wat te los heeft toegesproken;

Hierom moet ik haar doen verkwynen van verdriet;

Berooven van 't onthaal, dat zy by my geniet.

'k Moet my doen haaten van myn Zoon; 'k moet hem be-

van alles, en met een in zyne Ziel verdooven (rooven

Alle achting, die hy my verschuldigd is; nog meer,

Ik moet zyn wrevel, door een scherpe tegenweer,

Vergrooten, in zo verr', dat hy tot snooder zaaken

vervall', die hem verächt by al de waereld maaken;

En zulks alleen, om dat hy een rampzaalge Maagd

Ontmoette, die hem om haar schoonte en deugd behaagt;

En dat hy, door de jeugd tot daaden aangedreeven,

Die zelf de goedheid van zyn hart te kennen geeven,

Dus een verband, dat my bedroeft, heeft aangegaan.

Hebt gy geen schaamte, dat gy 't my hebt durven raen?

Gy, die myn Kroost, na my, moest ten beschermmer strekken,

Beschuldigt dat, om dus myn gramschap op te wekken:

Gy zoekt hun ongelyk, en gy vergroot het geen

Zy hebben, en het baart u veel verdrietigheên,

Dat gy in hen niet vindt.

CONSTANT.

Dat moetje nooit gelooven;

Heb zelden zulk verdriet,

CLEMENT.

En dan nog, daar en boven,

Verzoekt gy een verlof des Konings, tegen die

Onnoosle Vrouwen, en voornaamlyk om Sophi....

CONSTANT.

Daar schiet niets over, dan dat gy haar ook verdedigt.

F 2

CLE-

CLEMENT.

'k Heb ongelyk, myn Heer; want al wat u beledigt.
Mag niet gezegd zyn.... Maar wyl dit my 't meeste raakt.
Moest gy u schaamen, dat gy daar gewag van maakt.

CONSTANT.

Ei, ik heb ongelyk, en u is niets te wyten.

CLEMENT.

♫ Neen, myn Broeder. Maar gy moet my niet verslyten
Voor onrechtvaardig, of voor wreed, en nog veel mia
Voor een' ondankbren, die niets doen wil naar uw' zin.
Ik zal ook geen geweld gebruiken, wyl 't zou stryden
Met myn belang: ik stel myn hoop ook niet ter zyden,
Schoon zy verwyderd is; 'k denk ook geen wildernis
Te maaken van myn huis, alshoon 'er iets in is,
Dat my zo veel mishaaft als U.

CONSTANT.

Dat 's een verklaring.
Die steek houdt! Hoor eens, neem uw Dochter in bewaring.
Bemin uw Zoontje wel; heb zucht en achting voor
Die beide Schepzels, die hem hollen doen van 't spoor:
't Is al te wel bedacht om dat te wederleggen.

Maar nopens Gerard moet ik evenwel nog zeggen,
Dat ik niet ben gezind hier onder 't zelfde dak
Met hem te blyven; hy is me een te lastig pak:
Hier is geen middelweg; dus dient gy te bezorgen,
Dat hy van daag vertrekt; zo niet, dan ga ik morgen.

CLEMENT, *beengaande.*

Daar zyt gy meester van.

CONSTANT.

Dat docht ik wel, ♫ ja.
Het zal u zyn tot vreugd, als ik den aftocht sla:
Maar 't zal een leugen zyn; want ik meen hier te blyven.
Al waar' het maar om u eens in de neus te wryven,
Hoe kwalyk dat gy doet. Ik wil het gantsch geval
Afwachten, om te zien, wat hier van worden zal.

Einde des derden Bedryfs.

VIER

TOONEELSPEL. 85.

VIERDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

H ALBINUS, *alleen, en driftig uitkomende.*
Heb alles in het einde ontdekt; ik ken de daader.
Rampzalig is 't voor hem, rampzalig.... die verrader
Zal sneuveln door myn hand. Hy roofde myn Sophi!...
Hei, Flip.

TWEEDE TOONEEL.

ALBINUS, FLIP.

Myn Heer. FLIP.

ALBINUS.

Bestel dien Brief eens, ga.

FLIP.

Aan wie,

Mynheer?

ALBINUS.

Aan Gerard.... Ik zal hem wat afgelegen

van hier geleiden, en doorbooren met myn degen:

Zal hem zyn misdaad doen bekennen, en met een

De plaats van haar verblyf ontdekken, en ik meen

haar op te zoeken waar ze ook moog' verborgen weezen...

Zyt gy nog niet weêrom?

FLIP.

Mynheer....

ALBINUS.

Wel nu?

FLIP.

Myn vreezen

voor de gramschap van uw Vader.

ALBINUS.

Vrees niet, ga.

F 3

DER.

Hy, die het al aan my verschuldigd is, ô ja,
En dien ik honderdmaal beschermd hebb' voor de woede
Des Commandeurs, beschimpt my dus in euvlen moede!

Hy ziet Cecilia.

Rampzaalge Minnaares, waar zyt gy aan verknocht!

CECILIA.

Wat zegt myn Broeder? ... ach! wat vreeze en achterdocht
Verwekt gy in myn Ziel.

ALBINUS.

De ontrouwe! ... Zy ging mede,
Vertrouwende op zyn woord, en hoopte dat die wreede
Haar hier zou brengen? ... hy bedient zich van uw' naam...

CECILIA.

Ach! Gerard heeft geen schuld.

ALBINUS.

Hy vind ze nog te zaam;
Hy ziet en hoort het droefgekermd van de een en de ander,
En die barbaar is doof, en rukt ze van elkander!

CECILIA.

Hy is uw Vriend, en geen barbaar.

ALBINUS.

Dat was myn wensch.
En 't heeft alleen aan hem, dat wispeltuurig mensch!
Gestaan, om in myn lot te deelen, te vertrekken
Met my, Sophie en U.

CECILIA.

Wat komt gy my ontdekken!
Wat stelde gy hem voor! ... hoe, hy, en gy, en ik...

ALBINUS.

Wat zei die snoode niet, om my dus in den strik
Te lokken; hoe heeft hy zyn list vermenigvuldigd.

Ach!

Ach, welk een valsheid!

CECILIA.

Neen, myn Broeder, gy beschuldigt

Ten onrecht' hem; hy is al te eerlyk. Ei, bedwing....

ALBINUS.

Wat durft gy zeggen? beef! want die verdediging

Wekt myne gramfchap op, in plaats van die te fmooren.

Ga heen.

CECILIA.

o Neen, ik blyf; gy zult uw Zuster hooren,

Haar voor uw voeten zien....doe Gerard recht....kent gy

Die eedle ziel niet meer? kan 't mooglyk zyn, dat hy

Dus op een punt des tyds verändren zou ten kwaaden?...

En gy, verftokte ziel, beschuldigt nog zyn daaden!

ALBINUS.

Te flimmer is 't voor u, zo gy hem nog bemint.

Ik ween, maar 't zal ook haast uw beurt zyn.

CECILIA.

Wilt ge ontzind...

ALBINUS.

Heb deernis met u-zelf, en wil me niets meer vraagen.

CECILIA.

Zo dat gy my dan haat?

ALBINUS.

o Neen, 'k moet u beklagen.

CECILIA.

Gy wacht hier Vader...

ALBINUS.

Ik ontvlucht hem, en met een

De gantsche Waereld.

CECILIA.

Ik, ik zie door alles heen;

Ik merk genoegzaam, dat gy Gerard wilt bederven.

Vaar voort, en doe ons een en 't zelfde lot verwerven.

Zeg aan myn Vader....

88 DE VADER DES HUISGEZINS;

ALBINUS.

Dat was arbeid zonder vrucht;

Want hy weet alles.

CECILIA.

Ach... hy komt.

VIERDE TOONEEL.

CLEMENT, ALBINUS, CECILIA.

CLEMENT.

Schoou gy me ontvlucht,

Ik volg u overal met hart en ziel te gader.

Ik heb geen Zoon meer, en gy houdt nog steeds een Vader.
*Albinus zyn ongeduld getoond hebbende by de uitkomst
van zyn Vader, blyft voorts als onbeweeglyk staan.*

Waarom ontwykt gy my, Albyn? ik kom hier niet,
Opdat ik u bedroef, en wekke uw Zielsverdriet,
Of myn gezach op nieuw blootstelle aan uw verächting...
Myn Zoon, myn waarde Vriend! beäntwoordt myn ver-
wachting;

Doe my niet sterven van verdriet; wy zyn alleen.

Zie hier uw Vader, daar uw Zuster, wier geweent
U 't hart moest raaken, en de traanen, die ik plenge,
Verwachten de uwe, opdat ik die te zamen menge...
Wat zou dat oogenblik my dierbaar zyn, indien
Gy wilde.... ik weet wel, dat gy-u beroofd moet zien
Van haar, die gy bemint, door iemand, die, voordeezen
Uw Vriend was, en altoos u waardig plag te weezen...

ALBINUS.

Ach!

CLEMENT.

Zegepraal op hem, en op u zelf; verlaat
Een hartstocht, die zich schaamt, en toon, in dezen staat,
U myner waard.... Albyn, kom, geef myn Zoon my weder.
*Albinus wykt te rug, als niet konnende antwoorden,
en zyn Vader volgt bem.*

o He

o Hemel! moet men dus een Vader, die zo teder
 Bemint, onthaalen? hy ontwykt my... wreed gemoed!
 Ondankbre Zoon! ik zal u volgen op den voet,
 Waar gy ook heene gaat, en eischen allerwegen
 Myn Zoon van u, tot dat ik hem heb weêrgekreegen.
Albinus wykt al verder te rug, en Clement volgt hem.
 Geef my myn Zoon weêrom, geef my myn Zoon, Albyn!
Albinus gaat tegen den Wand leunen, en bedekt
zyne oogen met zyne banden.

Hy antwoord niet.... myn stem is veel te zwak, om zyn
 Verstokte hart, door een onzinn'ge drift verwonnen,
 Te raaken; hy is woest, verhard en onbezonnen.
Hy gaat op een Stoel zitten.

Rampzalig Vader, zie, hoe u de Hemel straft,
 Om uw te groote Liefde, en dus u recht verschaft
 In dezen Zoon!.. Ik zal 't besterven... dit, o wreede
 Verstokte Kindren! is myn wensbh, en de uwe mede.

CECILIA, haar Vader naderende.

Helaas!...

CLEMENT.

Vertroost u, gy zult myn verdriet niet lang
 Meer zien. Ik ga van hier, om elders d'ondergang
 Van myne Levenszon geduldig af te wachten.

CECILIA.

Zo gy uw Kroost verlaat, wie zal hun smart verzachten?

CLEMENT, na een weinig zwygens.

Cecilia, ik had de welvaart overleid
 Van u en Gerard.... 'k heb vaak in my-zelv' gezeid,
 Hy zal eens tot geluk van myne Dochter strekken,
 En zy eens weêr 't geslacht van mynen Vriend verwekken.

CECILIA.

Wat hoore ik!..

ALBINUS, driftig.

Hy! zou hy myn Zuster huwen? ik
 Hem Broeder noemen? hem....

96 DE VADER DES HUISGEZINS;

CLEMENT.

Ach, ieder oogenblik
Verzwaart myn droeven last!

VYFDE TOONEEL.

CLEMENT, ALBINUS, CECILIA, GERARD.

ALBINUS.

Maar zagt; ik zie hem komen.

CECILIA, loopende Gerard te gemoed.

Blyf, Gerard, nader niet....

CLEMENT, terwyl Albinus Gerard nadert met
de band aan den Degen.

Wat hebt gy voorgenomen,
Myn Zoon?... vertrek van hier.

Clement vat Albinus in de borst, en schuift hem
van het Tooneel, die, terwyl hy weggedrongen
wordt, Gerard nog dreigt.

CECILIA, tegen Gerard.

Hoe stelt gy my te leur!
Hebbe ik nog niet genoeg geleên?

Terwyl Clement wederom keert, komt Constant uit.

ZESDE TOONEEL.

CONSTANT, CLEMENT, CECILIA, GERARD.

CLEMENT.

Heer Commandeur,
Ik zal zo by u zyn.

CONSTANT.

Dat is zo veel te zeggen,
Als ga maar schielyk heen. 't Is maklyk uit te leggen.

TOONEELSPEL. 91
ZEVENDE TOONEEL.

CLEMENT, CECILIA, GERARD.

CLEMENT.

'k Ontmoet, ô Gerard, hier alom een wreed gedruis;
Ik zie veel onrust en verwarring in myn huis;
Ik ben misnoegd, en gy, dit kan my 't meeste spyten,
Gy zyt 'er de oorzaak van. Ik zal u niet verwyten,
Wat ik voor u al heb gedaan, schoon gy 't misfchien
Wel wenschte; maar wyl ik u steeds hebbe aangezien
Als een' vertrouwden Vriend, zelf nog voor korten tyde,
Had ik meer Vriendschap ook verwacht van uwe zyde.
Myn Zoon besluit een vlucht of schaaking, en hy geeft
Aan u te kennen, wat hy voorgenomen heeft,
En gy, in tegendeel, houdt zulks voor my verborgen.
De Commandeur laat u een snoode zaak bezorgen,
Die hy aan u vertrouwt, en gy, als omgekocht,
Verbergt die ook voor my.

GERARD.

Zy hadden 't my verzocht.

CLEMENT.

Hadt gy 't beloofd? ... nogtans die Dochter is verdweenen;
En gy zyt overtuigd, naar 't my heeft toegescheenen,
Dat gy ze hebt vervoerd, Wat is 'er nu van haar? ...
Gy zwygt... wat moet ik van dat zwygen denken? .. maar
Ik zal, om reden, u geen verder antwoord vergen;
't Schynt iets te zyn, dat gy voor my nog moet verbergen:
Doch hoe het zy, 'k voel my tot haar belang gepord,
En ik begeere ook, dat ze weêr geleverd word'. (den
Myn Dochter, 'k zal my niet meer voeden, noch verbind-
Met die vertroosting, die ik hoopte in u te vinden:
Ik voel de rampen reeds, waaraan myn Ouderdom
Zal onderworpen zyn. Maar 'k heb beslooten, om
Te maaken, dat gy, ter vergrooting van uw smarte,
De myne niet zult zien. Ik heb met al myn harte,

Het

92 DE VADER DES HUISGEZINS;

Het welzyn van myn Kroost beyverd, en ik zal
Verheugd zyn, hoorende, in myn bitter ongeval,
Dat zy gelukkig zyn.

ACHTSTE TOONEEL.

CECILIA, GERARD.

GERARD, *terwyl Cecilia als mistroostig op een
Stoel gaat zitten.*

'k **Z**ie uw verlegenheden,
En ik verwacht ook uw verwyf, niet zonder reden.

CECILIA.

Ik ben wanhoopend!... ach, myn Broeder zoekt uw' dood.

GERARD.

'k Tel zyn verächting niets, al was die nog zo groot.
Hy denkt, dat ik hem heb gehoond; maar 'k ben onschuldig,
En blyve, in deze zaak, gerust, en ook geduldig.

CECILIA.

Ach, waarom hebbe ik u geloofd? in u vertrouwd?
Had ik myn' zin gevolgd, het hadt my nooit berouwd.
Gy hebt het zeggen van myn Vader, my zo waardig
En dierbaar, aangehoord.

GERARD.

Uw Vader is rechtvaardig.
Ik vrees van zyn' kant niets.

CECILIA.

Hy was u toegedaan;
Hy achtte u....

GERARD.

Zo hy my genegen was.... Welân,
'k Zal zyn genegenheid herwinnen, wil niet vreezen.

CECILIA.

Gy zoudt nog eens 't geluk van zyne Dochter weezen,
En ik zou 't Nageslacht van zynen Vriend eens weêr
Herleeven doen... dit was zyn hoop; maarze is 't niet meer!

GE-

GERARD.

Is 't mooglyk? Hemel!....

CECILIA.

„'k Durf myn hart niet openbaaren.

„Zyn hartstocht mogt die van myn Broeder evenaaren:

„Dan zou het zyne smart verdublen". Ach! wie kan't

Gelooven, dat, in spyt en allen tegenstand

En haat des Commandeurs.....Ja, Gerard, hy beloofde

U myn bezit, waar van gy dus u-zelf beroofde.

GERARD.

En gy beminde my?....Maar wat 'er volgen kan,

Ik heb myn' plicht gedaan, en geen berouw daar van.

Mejuffer, nu moet gy ook alles verder weten.

CECILIA.

Wat is 'er meer gebeurd?

GERARD.

Die Vrouw, Hebert geheeten,

Waar by Sophia woont, en die zy noemt Vriendin....

CECILIA.

Wel nu?

GERARD.

Staat aan de deur, en 't volk van 't huisgezin

Staat by haar; zy verzoekt, men zal haar binnen laten,

En hooren spreken: maar hoe zoet zy ook mag praaten,

Het volk,....

CECILIA.

Vaarwel, ik vlieg....

GERARD.

Waar heen met zulk een spoed?

CECILIA.

'k Zal by myn Vader gaan, en vallen hem te voet.

GERARD.

Neen, blyf, en denk....

CECILIA.

o Neen, Mynheer.

GERARD.

Wil my eerst hooren.

CECILIA.

Wat wilt gy zeggen?

GERARD.

Laat die zaak u niet verstooren.

'k Heb alles zo beleid, dat niemand deze Vrouw
Zal binnen laten... en schoon zy hier kwam, het zou
Van geen belang zyn, wyl haar niemand op haar vraagen
Bescheid kan geeven; en 'er is maar zorg te draagen,
Dat zy uw' Oom niet spreekt.

CECILIA.

'k Wil geen nieuw ongeval

My haalen op den hals: Ô neen, myn Vader zal
Het alles weeten; 'k steun op zyn gulhartigheden:
Hy zal myne onschuld zien, en weeten ook de reden
Van uw gedrag; ik zal van hem vergiffenis
Voor my verwerven, en voor u, dat zeker is.

GERARD.

Hoe zal 't dan gaan met die onnoosle, die, verlegen,
Gy schuilplaats gunt? zult gy dan zonder raad te pleegert
Met haar, beschikken van haar lot, en onderstaan....

CECILIA.

Myn Vader is te goed....

GERARD.

Daar komt uw Broeder aan.

NEGENSE TOONEEL.

ALBINUS, CECILIA, GERARD.

*Albinus, vol gedachten uitkomende, gaat langzaam,
met de armen over elkanderen en den boed diep in
de oogen.*

CECILIA, zich stellende tusschen Albinus en Gerard.

Albinus.... Gerard....

T O O N E E L S P E L. 95

ALBINUS, *tegen Gerard.*

'k Dacht u hier alleen te vinden.

CECILIA, *tegen Gerard.*

Het is myn Broeder.... 't is een van uw beste vrienden.

GERARD, *gaande op een Stoel zitten.*

'k Ben dat, Mejuffer, wel indachtig.

ALBINUS, *gaande op een' ander' Stoel zitten.*

Of gy gaat,

Of blyft, het scheelt my niet, wyl ik u niet verlaat.

CECILIA, *tegen Albinus.*

Ondankbre! Ontzinnige! wat wilt ge?... staak uw poogen.

Gy weet niet....

ALBINUS.

'k Weet te veel.

CECILIA.

Gy hebt u-zelf bedrogen.

ALBINUS.

Weg, laat ons hier alleen....

Hy gaat naar Gerard met de band aan den Degen.

Koin, Gerard.

GERARD, *schielyk opstaande.*

'k Ben gereed.

CECILIA, *tusfchen beiden.*

Houd stand.. ô Hemel!.. staak, barbaar, uw woede, en weet,

Dat hy Sophi....

ALBINUS.

Wel nu?

CECILIA.

„ Durve ik het openbaaren?

ALBINUS.

Wat deedt hy aan Sophi?... spreek op, wil u verklaaren.

CECILIA. (moed;

Wat hy haar deedt?... hy heeft haar voor uw trotsch ge-

En voor 't vervolgen van den Commandeur behoed;

Hy heeft haar hier gebragt; ik moest haar schuilplaats geeven;

Zo is hier, en zy is hier, myns ondanks, nog gebleeven....

Gs

96 DE VADER DES HUISGEZINS;

Ga nu, barbaar! doorstoot zyn boezem, dol van wraak.

ALBINUS.

O Hemel! kan het zyn! Sophi, al myn vermaak,
Is hier, en dat door hem.... door u.... ach, waarde Zuster!...
Ach, waarde Vriend!... helaas! gy stelt myn hart geruster.
Maar 'k ben rampzalig, ja verächt in uw gezicht.

GERARD.

Gy zyt een Minnaar.

ALBINUS.

Ik ben alles u verplicht,
Geliefde twee.... Zult gy die woede in my verschoonen?
Ja, gy zyt goedig, en zult medelyden toonen,
Dewyl gy ook bemint. Maar ach! Sophia weet
Myn toelig; ja zy schreit, zy sterft van hartenleed.
Zy zal my haaten en verachten.... Wilt ge u wrecken,
Myn Zuster, en my in myn rampspoed laten steeken?
Neen; toon me uw goedheid nu volkomen; maak dat ik
Sophia moge zien, slechts voor een oogenblik.

CECILIA.

Wat durft gy eischen?

ALBINUS.

Ei, laat u daar toe beweegen.

Ik moet haar zien, ik moet.

GERARD, tegen Cecilia.

Men stelle 'er zich niet tegen.

Hy zal niet rusten.

CECILIA.

Maar, wat zal myn Vader daar
Van zeggen? en myn Oom....

ALBINUS.

Dat's my om t'even: maar

Ik ga om haar te zien.

GERARD.

Vertoef.

CECILIA.

Ik ben vol schroomen,
O Ge

T O O N E E L S P E L. 97

Gerard, wat zal 't zyn?

GERARD.

Ik zal haar hier doen komen.

Het moet toch weezen.

ALBINUS.

Dat ik u omhels, myn Vriend.

Ik zal haar zien!...

CECILIA, tegen Gerard.

Helaas! zie toe wat gy begint.

GERARD, aan de Kamerdeur, terwyl Albinus tot dankbaarheid zyn Zusters hand kuscht.

Hoor, Kaatje.

CECILIA, gaat en luistert Kaatje iets in.

Breng haar hier, maar tracht wel zorg te draagen.

GERARD, tegen Kaatje.

Was op den Commandeur, wy vreezen zyne laagen.

ALBINUS.

Ik zal haar zien!... ik hoor haar reeds... hoe beeft myn hart!

Het zal bezwyken door een overmaat van smart.

Zal ik haar durven zien? ik schrik voor haare klagten.

T I E N D E T O O N E E L.

CECILIA, ALBINUS, GERARD, SOPHIA,
KAATJE.

SOPHIA, uitkomende en Albinus ziende, loopt naar Cecilia, en valt haar om den hals.

Mejuffer, ach! bescherm....

ALBINUS, haar volgende.

Sophia!...

GERARD, tegen Kaatje.

Gy moet wachten

aan d'ingang van de Zaal; en waarschouw ons, wanneer gy iemand komen ziet.

KAATJE.

Het is zeer wel, myn Heer.

G

CE

98 DE VADER DES HUISGEZINS;

CECILIA, tegen Sophia.

Herstel u, droeve Ziel, en vreest niet....zet u neder.
 Sophia gaat zitten; Cecilia en Gerard treden wat
 achter uit, en Cecilia toont zich nog zeer ver-
 legen.

ALBINUS, tegen Sophia, die baare oogen neêr-
 geslagen houdt, en echter een fierheid vertoont.

Gy zyt het dan? ô ja, ik zie in 't einde u weder,
 Sophia.... maar, helaas! gy zwygt...ô wreed vertoog!
 Sophia, weiger my geen opslag van uw oog.
 Toon een rampzaalgen, die te veel lydt, eenig teken
 Van gunst, en spreek.

SOPHIA, zonder op te zien.

Verdient gy 't wel?

ALBINUS, wyzende op zyn Zuster en Gerard.

Dat's hen gebleeken.

Vraag hen....

SOPHIA.

Wat zouden zy my zeggen? weet ik niet
 Genoeg? wat doe ik hier? wie heeft, tot myn verdriet,
 My hier gebragt! wie houdt my hier?.. waar zyn myn zinn
 Wat hebt gy met my voor? (nen)

ALBINUS.

U eeuwig te beminnen.

Naar uw bezit te staan; voor u te zyn, in spyt
 Van al de waereld, en schoon gy het zelf bestrydt.

SOPHIA.

Gy toont wat achting elk moet in zyn boezem voeden
 Voor ongelukkigen, verdrukt door tegenspoeden.
 Men denkt, dat alles is geoorloofd; dat men hen
 Mag handlen zo men wil. Maar weet, myn Heer, ik ben
 Nog zonder Vrienden niet.

ALBINUS.

Ik zal ze gaan begroeten.

Als ik ze kennen mag, my werpen voor hun voeten,
 En ik zal u van hun verwerven.

So

SOPHIA.

Ach, myn Heer,
Geloof dat niet; want zy bezitten deugd en eer,
Alfchoon de nooddrift hen benard van alle kanten.
Maar geef my wederom aan myne Bloedverwanten;
Hergeef my aan my-zelve, en zendt my wederom.

ALBINUS.

Eisch eêr myn Leven, want dat is uw eigendom.

SOPHIA, opstaande.

ô Hemel!... Ach, myn Heer, Mejuffer....

Tegen Albinus.

Zendt me, ô wreede!

Weêrom, of wilt gy, dat ik knielend deze bede
Herhaal? wel aan....

Zy valt hem te voet.

ALBINUS.

Laat af...hoe, valt gy my te voet,

Daar ik zulks doen, en aan uw voeten sterven moet?

SOPHIA.

Gy hebt geen medely, men kan u niet beweegen.

Wat hebbe ik u gedaan? wat recht hebt gy verkreegen

Op my? ô Schaaker! 'k wil vertrekken, wie zal my

Beletten, en wie durft my wederhouden? gy?

Zal dit een teken zyn dat gy my ooit beminde?

ALBINUS.

Laat zy het zeggen.

SOPHIA.

Neen, gy zoekt, als een ontzinde,

Myn ondergang: gy zult dien vinden tot uw straf.

Ach, Sergius!....

Zy valt op een Stoel neder.

ALBINUS.

Gy wendt uwe oogen van my af.

Gy schreidt.,. Ach, ik erken my strafbaar, met ontroeren.

Wat hebbe ik willen doen? wat zocht ik uit te voeren?

Ik heb den dood verdient: myn aanslag was ontaard!

SOPHIA.

Sophia, waar heeft u de Hemel toe gespaard?
 De elende rukte my uit de armen myner Moeder;
 Ik ben van buiten hier gekomen met myn Broeder,
 Om troost te zoeken, maar wy vinden droefenis,
 Hoon en verächting, dat het lot der Armen is.
 Myn Broeder liet me alleen; 'k had alles hier te schroomen;
 Een vroomme Vrouw heeft my uit deernis ingenomen;
 Maar 't noodlot wil, dat ik rampzalig worde, en bragt
 Dien wreeden Minnaar voor myne oogen, die met kracht
 Myn' ondergang bewerkt. Wat baat myn traanen plengen?
 Zy zoeken mynen val, en zullen dien volbrengen:
 Zo hy 't niet doet, zyn Oom zal zonder medely....

Zy staat op.

Maar wat begeert die Oom? waarom vervolgt hy my?
 Wat heb ik hem gedaan, dat hy zich zoekt te wreken?
 Hebbe ik zyn Neef misleid? daar is hy, laat hy spreken.
 Dat hy zich-zelv' veeléer beschuldig', wel bewust
 Dat ik onnoozel ben.... Spreek, vyand van myn rust.

ALBINUS.

't Hart is onschuldig; wil met deernis my aanschouwen,
 Sophia, en vergeef....

SOPHIA.

Moest ik hem niet vertrouwen?
 Hy scheen zo teder, zo gulhartig, zo bedaard....

ALBINUS.

Vergeef, Sophia....

SOPHIA.

Ach, zyt gy vergifnis waard?

ALBINUS, *baar by de hand vattende.*

Sophia....

SOPHIA.

Neen, laat af; gy zult niets op my winnen,
 O Wreede! ik haat u, en wil u niet inder beminnen.

ALBINUS.

Ik ben rampzalig. Ach, myn Zuster, waar wil 't heen?
 Kom!

TOONEELSPEL. 101

Kom, Gerard, spreek voor my Vergeef, Sophia

SOPHIA.

Neen.

CECILIA.

Mejuffer, hoor toch

GERARD.

Ei, laat u door hem beweegen.

Hy bidt u aan.

SOPHIA.

Dat hy 't my toone, en my ook tegen
Dien Oom verdedig', dat hy my weêrom zende aan
Myn Vrienden; ik zal 't hem vergeeven, en voortaan

KAATJE.

Mejuffer, 'k hoor gerucht; men komt.

CECILIA.

Laat ons vertrekken.

*Cecilia geeft Sophia aan Kaatje, en zy gaan uit
de Zaal door afzonderlyke wegen.*

ELFDE TOONEEL.

CONSTANT, Juffr. HEBERT, JAN.

*Constant komt met een fierheid uit, gevolgd van de
anderen.*

Juffr. HEBERT.

Ja, myn Heer, hy is 't; hy kan het u ontdekken;
Want hy verzelde hem, die my Sophia heeft
Ontroofd, ik ken hem nog. Het was wel onbeleefd.

CONSTANT.

Gy Schurk, gy raavenaas! wat kan me toch beletten,
Dat ik je niet terstond doe in den Kerker zetten,
Om jou te leeren, welk een loon men waardig is,
Wanneer men Roovers helpt?

JAN.

Ik bid vergiffenis,

Mynheer, gy hebt het my beloofd.

G 3

CON.

102 DE VADER DES HUISGEZINS;

CONSTANT.

Wel nu, laat hooren.

Ze is hier dan?

JAN.

Ja, myn Heer.

CONSTANT.

„Kost gy dat van te vooren
„Niet denken, Commandeur?... En zy is in 't vertrek
Van myne Nicht?

JAN.

Gewis.

CONSTANT.

Hou my niet voor de gek.

Gy volgde dan de Koets?

JAN.

ô Ja, Heer, wel te weten.

CONSTANT.

En Gerard was 'er met Sophia in gezeten?

JAN.

Zo is 't, myn Heer.

Juffr. HEBERT.

Gy hoort dat hy het zelf nu zeit.

CONSTANT.

„O! 'k zal ze vinden!

Juffr. HEBERT.

Ach, myn Heer, wat bitterheid
Waar 't voor ons beiden, toen men haar zo van my rukte!
Zy riep, vaarwel, terwyl zy my de handen drukte,
Vaar eeuwig wel, Vriendin, ik zie u nimmer weêr.
Vergun, dat ik haar spreek, en haar vertroost', myn Heer.

CONSTANT.

Dat kan niet zyn, ... „Welk eene ontdekking!

Juffr. HEBERT.

Ach, haar Broeder
Heeft haar aan my vertrouwd, uit naam van zyne Moeder,
Wat zal ik zeggen, als hy komt en vraagt na haar?
Men

Men geev' my haar dan weêr, of fluite ons by elkaêr.

CONSTANT.

„Dat zal, zo 'k hoop, geschiên". Hoor, Vrouwije, pak
En kom hier nimmer weêr. Ga, wil geen tyd verliezen;
Want zo men u hier zag, ik sta 'er niet voor in,
Het zou 'er honden.

Joffr. HEBERT.

Maar zal ik dan myn Vrindin
Vast wederkrygen, en kan ik 'er staat op maaken?

CONSTANT.

Ja, zeg ik, ga maar heen; ik zal die noot wel kraaken.

JAN.

„De droes vaare in dat Wyf, en ook in dien Portier,
„Die haar in huis liet gaan!"

CONSTANT.

En gy, Schavuit, hoor hier.

Ga, breng die Vrouw na huis, het werk is nu bestoken.
Maar denk, zo iemand hoort, dat zy my heeft gesproken,
Of zo ze weêr komt, is de galg voor jou geslicht.

T W A A L F D E T O O N E E L.

CONSTANT, *alleen.*

Myn Neefs Meestres hier in de kamer van myn Nicht!
O schoone ontdekking! Ja, ik dacht wel, dat die guiten
Van Knechts iets wisten; maar ik laat me zo niet snuiten.
Men ging, men kwam, men gaf elkander tekens, of
Men fluisterde heel stil; dan liep men in den hof,
Dan in het huis my na, dan was ik weêr verlaaten.
Daar is een Kamenier, een listigste aller Kzaten,
Die my gestadig volgt gelyk de schaduw 't iys.
Nu merk ik eerst de reên van dit verward bedryf,
En dat men deze Vrouw belet heeft hier te komen.
Maar laat ons zien, wat dient 'er verder ondernomen?
Men floor' vooreerst hen niet in hunne zekerheid.
Ik spreek den Vader.... neen, dat 's kwalyk overleid.
Ik moet hier toonen wat ik weet, en laaten biyken....

104 DE VADER DES HUISGEZINS;

De droes, waar is myn Brief? daar sta ik mooi te kyken....
 Ik heb dien immers weer? ... ja, ja, daar is hy al.
 Gelukkig, wyl ik my daar van bedienen zal,
 En straks dat Schepzel in verzeekring laten zetten,
 En jaagen ook dien gult, die tegen recht en wetten
 Haar hier gebragt heeft, weg. Dus stuite ik in zyn' loof
 Een dubbelt Huwlyk. O! ik zal 't u, zo ik hoop,
 Doen heugen, siere Nicht; en my op allen wreken.
 'k Zal Vader, Dochter, Zoon en Vriend de loef afsteeken,
 En doen gevoelen, dat een Commandeur zich van
 Geen mensch laat foppen, als hy dat verhindren kan.

Einde des Vierden Bedryft.

V Y F D E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L.

CECILIA, KAATJE.

Ik sterf van vrees. Is Jan nog niet weêrom gekomen?

KAATJE.

o Neen, Mejuffer.

CECILIA.

Zyn vertoeven doet my schroomen.

Waar is hy?

KAATJE.

'k Weet het niet.

CECILIA.

Wat is 'er omgegaan?

KAATJE.

(staan,

'k Hoorde eerst een groot gerucht, maar kon nog niet ver-
Waar dat op zag: men ging, men kwam, en kort na dezen
Was alles stil. Ik ging, om onderricht te weezen,
Zagt op myn toonen, en ik luisterde met vlyt;
Ik hoorde ook somtyds iets, maar kon 'er op dien tyd
Den zin niet van verstaan: in 't eind' klonk my in de ooren,
De stem des Commandeurs, en ik kon duidlyk hooren,
Dat hy al dreigend riep: een Dienaar van 't gerecht!)

CECILIA.

Zag u ook iemand?

KAATJE.

Neen.

CECILIA.

Heeft Jan ook iets gezegd?

KAATJE.

Dat weet ik niet; hy deedt zyn best om weg te raaken.

CECILIA.

Wat deedt myn Oom?

G S

KAAT-

106 DE VADER DES HUISGEZINS;

KAATJE.

Ik zag hem veel beweging maaken.
Hy praatte by zich-zelve, en toonde een klare blyk
Van zyn bestaan, dat 's vuil en vrolyk te gelyk.

CECILIA.

Waar is hy?

KAATJE.

Hy ging uit alleen te voet.

CECILIA.

Dat 's slimmer.

Pas op zyn weêrkomst; ga, vlieg, en wil hem nimmer
Verliezen uit het oog. Zoek Jan ook op, en hoor
Wat hy gezegd heeft; want daar vreeze ik 't meeste voor.
En als gy Gerard ziet, zeg, dat hy hier moet komen.

T W E E D E T O O N E E L.

CECILIA, ALBINUS.

Waar ben ik toe gebragt? wat hebt gy ondernomen,
O Gerard! alles baart my onrust, vreeze en schrik....

Myn Broeder, Gerards Knecht is op een oogenblik
Verdweenen, en men weet niet waar hy is gebleeven,
Noch wat hy heeft gezegd. Ik weet van al myn leven
Geen raad! de Commandeur is heimlyk uitgegaan,
En wel alleen. Helaas! daar zal een storm ontstaan,
Dien ik alreê voorzie, en dus niet af wil wachten.

ALBINUS.

Hoe, wilt gy my dan in het onheil doen versnagten,
Na dat gy alles hebt voor my in 't werk gesteld?

CECILIA.

Ik heb niet wel gedaan; 'k hebbe alles wel voorspeld.
Ook wil Sophia hier niet blyven, maar vertrekken:
Zy ga. Myn Vader kon myn vrees in my ontdekken.
Gedompeld in 't verdriet, verlaaten van zyn Kroost,
Wat moet hy denken, dus beroofd van heul en troost,
Waar

Wanneer de schaamte ons, door die snoode wanbedryven,
Zyn smart vergrooten, en ons van hem af doet blyven?
Dit is onze eigen schuld: en dus moet Gerard, dien
Hy gunstig was, zich van zyn gunst verstoken zien.
Myn Broeder, ach, gy zyt, gy zyt te goed van harten,
Verzagt uw Zusters, en uw Vriends, en Vaders smarten.
Stel u niet langer bloot aan zulk een ongeval.

ALBINUS.

Neen, 't zeggen is, dat ik nooit rust genieten zal.

CECILIA.

Indien die Vrouw iets heeft ontdekt, hoe zal het loopen?
Indien onze Oom het wist, wat stond ons dan te hoopen?
Met welk een voordeel en waarschyndlykheid zou hy
Ons overvallen! en ons in een wreed gety
Van zorgen storten, om den zege te behaalen.
Met welke kleuren zou hy ons gedrag bemaalen!
En dat in 't oogenblik, waarin myn Vaders geest,
Die nooit zo vatbaar voor een indruk is geweest,
Hem zal gelooven, schoon hy 't nimmer deedt voordeezen.

ALBINUS.

Waar 's Gerard?

CECILIA.

Naar die Vrouw. Ons nootlot doet hem vreezen.

DERDE TOONEEL.

CECILIA, ALBINUS, GERARD, KAATJE.

W KAATJE, roepende van verre.
eet, dat de Commandeur weêr t'huis gekomen is.

GERARD.

Uw Oom weet alles.

ALBINUS.

Weet hy alles?

GERARD.

Ja, gewis.

(de;

Die Vrouw wierd zulks gewaar, wyl zy, myn Dienaar zien-
Hem

108 DE VADER DES HUISGEZINS;

Hem heeft gekend. Uw Oom, die zich daar van bediende,
Heeft, door een dreigement, hem zo met vrees bezwaard,
Dat, uit bennaauwtheid, hy hem alles heeft verklaard.

CECILIA.

ô Hemel!

ALBINUS.

Welk een slag!

CECILIA.

Wat zal myn Vader zeggen?

GERARD.

Hier baat geen klagen, maar wy moeten overleggen,
Wat ons te doen staat; want de tyd is kort: indien
Men een gevaar, dat ons bedreigt, niet kan voorzien,
Noch ook beletten, moet men zich vooraf bereiden,
Om dat te ontfangen. Laat de vrees ons niet verleiden.

CECILIA.

Zie nu, ô Gerard!...

GERARD.

Heb ik niet genoeg? gy pynt

Myn hart geduurig, en...

KAATJE, *van verre.*

De Commandeur verschynt.

GERARD.

Dan moeten wy van hier.

CECILIA.

Neen, ik verwacht myn Vader.

ALBINUS.

Wat wilt gy doen?...

GERARD.

Myn vriend, bedenk u thans niet nader.

Kom, gaan wy.

ALBINUS.

Ja, laat ons Sophie, als 't weezen kan,

Behoeden voor 't gevaar.

CECILIA.

Hoe, gy verlaat my dan?

VIER

TOONEELSPEL. 109
VIERDE TOONEEL.

CECILIA, *alleen.*

Helaas! ben ik dan tot het ongeluk geboren?
Albinus... Gerard... ach! men wil naar my niet hooren.
Wat zal ik zeggen tot myn Oom en Vader? want....
Maar 'k hoor myn Oom. Ik neem 't borduurwerk in de hand,
Dan ben ik voor het minst bevryd van hem te aanschouwen.
Zy gaat zitten.

VYFDE TOONEEL.

CONSTANT, CECILIA. *Zy staat op, en groet
haar' Oom met neergeslagen oogen, en gaat
weder zitten.*

CONSTANT.

Je hebt een Kamenier, waarop je kunt vertrouwen,
Myn Nicht; want ik ontmoet haar, waar ik ga of sta.
Maar 'k zie, gy mymert wat; wel dat lykt nergens na,
Wyl alles hier, naar 't schynt, begint in rust te leeven.

CECILIA.

Ja, Oom.... ik denk.... men zou....

CONSTANT.

Je stem en handjes beeven.
Wat is 't, dat u ontrust? uw Broeder schynt ten deel
Bedaard.... en zo bestaat hier alles; eerst geheel
Wanhoopend, wil men zich verzuipen, of doorsteeken;
Doch draait de hand om, fut! weg is 't. En die gebreeken,
Zo ik my niet bedrieg, bezit gy ook, myn Nicht.
Herstel u eens ter deeg, dan blyft gy steeds verlicht.

CECILIA, *als tegen haar Werk spreekende.*

Al weêr.....

CONSTANT.

Al weêr... gewis, dat Werkje wil niet hotten,

CECILIA.

Dat 's waar.

CON.

110 DE VADER DES HUISGEZINS;

CONSTANT.

Maar zeg my eens, ik spreek nu zonder spotten,
Hoe staan 'er Gerard en uw Broeder meê? die zyn
Nu beide wel, en zeer vernoegd, naar allen schyn:
Maar 't kluwentje zal zich, waarfchyntlyk, haast ontwinden:
Dan fchaamt men zich 't gedrag, en fchuwt zyn beste vrin-
Maar gy weet nergens af; gy volgt de rechte baan; (den-
Gy waart altoos zo wys!..

CECILIA, opstaande.

„ 't Is niet meer uit te staan”.

Ik hoor myn Vader.....

CONSTANT.

Neen, gy hoort nog niemand, zeker.
Uw Vader is al meê een drollige Apotheker.
Geduurig bezig, weet hy niet waarom, dat blykt.
Geen mensch heeft een talent, dat naar het zyn' gelykt,
Van ziende niets te zien. Maar laat ons wederkeeren
Tot Gerard: als gy hem niet ziet, wordt uw begeeren
Nog wel ten deel' voldaan, als gy maar van hem hoort.
'k Ben, hem aangaande, niet veranderd; 'k hou myn woord.

CECILIA.

Maar, Oom...

CONSTANT.

Gy, denk ik, ook? 'k Ontdek nog alle dagen
Hoedanigheên in hem, die my op 't hoogst' behaagen.
Ik ken hem nu eerst recht.... De borst is ongemeen,
Braaf, en verwonderlyk.... Maar waar zo haastig heen?
Wie roept u toch?

CECILIA.

Ik moet myn Vader hier verwachten;
Hy komt niet; dat maakt my bekommerd van gedachten.

ZESDE TOONEEL.

CONSTANT, alleen.

Bekommerd... ja, wees vry bekommerd; want je weet
Niet wat je naakend is; fchrei, zucht vry om uw leed.
Men

TOONEELSPEL. III

Men zal u van uw' vriend, van Gerard zien te scheiden,
 En u een jaar of twee in 't Klooster doen verbeiden....
 Maar ik heb slecht gedaan, dat ik dat mormeldier,
 Dat Kaatje, meê niet hebb' benoemd in myn papier:
 't Had my niets meer gekost, haar' naam te laten schryven...
 Maar 'k zie dien goeden Man nog niet.... waar mag hy bly-
 De tyd verveelt me, wyl ik alles heb besteld, (ven?
 Zo als het weezen moet.... Ha, daar verschynd de Held.
 Kom toch wat haastig.

ZEVENDE TOONEEL.

CLEMENT, CONSTANT.

CLEMENT.

Wel, wat hebt gy my te zeggen,
 Dat zulk een haast heeft?

CONSTANT.

Om u dat wel uit te leggen....
 Maar wacht een beetje.

Hy loopt naar den ingang van de Zaal, en roept:
 Kom toch hier, madam. Waarom
 Blyf jy daar staan? je kunt hier beeter hooren; kom.

CLEMENT.

Wat is dat? tegen wien hebt gy gesproken?

CONSTANT.

Tegen
 Uw Dochters Kamenier; die Pry, die me allerwegen
 Beluistert en vervolgt.

CLEMENT.

Zie daar, wat vrucht gy maait,
 Van 't misvertrouwen, dat gy zelve hebt gezaaid,
 En dat myn Kindren doet van u en my vervreemen;
 Gy bant ze van my af, en doet ze toevlucht neemen
 Tot hun Bedienden.

CON.

112 DE VADER DES HUISGEZINS;

CONSTANT.

Neen, neen, Broërlief, ik ben 't niet;
Die hen van u verbann'; het is, gelyk men ziet,
De vrees, dat hun gedrag u mogt in de oogen speulen;
En dat zy, als gy zegt, met hun Bedienden heulen,
Is, om dat zy hunn' dienst in 't kwaad, dat zy begaan,
Van nooden hebben: kunt gy dat nog niet verstaan?...
Gy weet niet, hoe 't hier gaat. Terwyl gy legt te slaapen
In dwaaze zekerheid, of wel u gaat vergaapen,
En overgeeft aan zotte en droeve mymery,
Sluipt de onlust in uw huis, en laat noch Dienstboon vry;
Noch Kindren. Waren ooit hier onderdanigheden?
Neen zeker niet. Hier zyn gehoorzaamheid, noch Zeden.

CLEMENT.

Noch Zeden?

CONSTANT.

Als ik zeg.

CLEMENT.

Mynheer de Commandeur,
Verklaar u.... neen, verschoon my liever, ik bespeur....
CONSTANT.

Dat is myn meening niet.

CLEMENT.

Dat ik aan all' de plaagen,
En lasten, die ik voel, reeds heb genoeg te draagen.

CONSTANT.

Ik wil niet hoopen, dat gy 't levendig gevoel
Eens Vaders, die altoos het welzyn heeft ten doel,
In deze zwakheid, die u aankleeft, zult bevinden:
Maar 't scheelt my niet, 'k hebbe al, wat ik kon onderwinden,
Verricht, en 't kwaad gevolg blyft voor uw reekning staan,

CLEMENT.

Gy doet my schrikken, Broër! Wat hebben zy gedaan?

CONSTANT.

Wat hebben zy gedaan? al vry wat schoone zaaken.

CLE-

CLEMENT.

Wat toch?

CONSTANT.

Dat Meisje, dat uw Zoon zo kan vermaaken,

CLEMENT.

Wel nu?

CONSTANT.

Waar, meent gy, dat zy tegenwoordig is?

CLEMENT.

Ik weet het niet.

CONSTANT.

Ik des te beter, naar ik gis.

Ze is hier.

CLEMENT.

Hoe, hier?

CONSTANT.

Ja hier.... Wie bragt haar vol verlangen

In huis?

CLEMENT.

Ligt Gerard.

CONSTANT.

En wie heeft haar hier ontfangen?

CLEMENT.

Ei, Broeder, zwyg.... hoe, zou myn Dochter zulks....

CONSTANT.

o Ja.

De Meesteresfe uws Zoons is door Cecilia

Ontfangen; ze is in haar vertrek. Is dat niet aardig?

Wat zeg je nu?

CLEMENT.

Helaas!

CONSTANT.

Behandelt Gerard u, voor 't goed dat gy hem doet.

CLEMENT.

Myn Dochter, ach! waar is dat deugdelyk gemoed,

H

Dat

114 DE VADER DES HUISGEZINS;

Dat uwe Moeder in u kweekte by haar leven?

CONSTANT.

Zy gaat de Minnares uws Zoons een ſchuilplaats geeven,
En neemt ze in haar vertrek. Wat dunkje, is dat niet ſchoon?

CLEMENT.

O doodelyk verdriet!... ach, Gerard!... ach, myn Zoon!...
'k Ben ongelukkig, en ik zie my, overrompeld
Van rampen, in een poel, die grond'loos is, gedompeld.

CONSTANT.

Zo je ongelukkig bent, het is uw eigen ſchuld.
Gy moet u-zelve recht verſchaffen.

CLEMENT.

Myn geduld

Is weg, en ik verlies al wat my waard moest blyven,
Myn Dochter, Zoon en Vrind!...

CONSTANT.

Door eigen wanbedryven.

CLEMENT.

My ſchiet niets over dan een wreeden Broeder, dien
Ik om 't vergrooten van myn leed verheugd moet zien.
ô Wreedaart! ga, en doe myn Kindren hier verſchynen.
Ik wil myn Kindren zien.

CONSTANT.

Wat meenje, dat ze kwynen?

Neen, Broër! zy hebben wel wat aërs te ſchaffen, dan
Uw jammerklagen hier te hooren: want men kan
Zich ligt verbeelden, dat ze vry wat aangenaamer,
By 't Meisje van uw Zoon, en in uw Dochters kamer,
Zich diverteeren.

CLEMENT.

Zwyg, barbaariſche hart van ſtaal.

Maar neen, vervolg niet my te moorden.

CONSTANT.

Nademaal

Gy my belette, een einde aan uw verdriet te maaken,
Moet gy 'er nu ook all' de bitterheid van ſmaaken.

CLE.

T O O N E E L S P E L. IIJ

CLEMENT.

Ach, al myn hoop is weg!

CONSTANT.

Gy hebt hun wanbedryf,
En hun gebrek met hen doen groeijen, buiten kyf;
En als men 't u deelt zien, sloot gy veelêer uwe oogen,
Gy hebt hen zelf geleerd, hoe dat zy uw vermogen
Verâchten moesten, en verbreeken uw fatsoen.
Zy durfden alles, want zy mogten 't strafloos doen.

CLEMENT.

Hoe zal het overschot myns levens my bezwaaren!
Wie zal myn hartenwee, in myne gryze jaaren,
Verzagten? wie zal my vertroosten in myn smart?

CONSTANT.

Wanneer ik zei: pas op uw Dochter; zie het hart
Uws Zoons geheel verkeerd; gy moet een guit verlaaten;
Dan was ik hard en streng, een Oom, wel waard te haaten.

CLEMENT.

Ik zal 't besterven, ja, ik zal 't besterven! ach!
Ik ben van iederêen verlaaten.

CONSTANT.

Dag op dag
Hebt gy myn raad verzuimd. Nu moogt gy schreiën, bee-

CLEMENT.

(ven...

'k Heb Kinderen gehad; 'k moet ongelukkig leeven,
En sterve als eenzaam ... Waartoe dient, wat baat het my,
Dat ik een Vader was?

CONSTANT.

Ja, schrei, beklaag u vry.

CLEMENT.

Houd op, ô Wreedart, laat my mynen ramp betreuren.
Bespaar die woorden, die geslaâg myn hart verscheuren...
Doch myne Kindren zyn niet zo verdoold, verceld
In ondeugd, als gy hen verwyrt, en my verbeelt.
Zy zyn onschuldig, en ik kan vooral niet denken,
Dat zy zo verr' hunne eer, uit boosheid, zouden krenken,
En

116 DE VADER DES HUISGEZINS;

En my verlaaten; neen. Albyn..., Cecilia....
 En Gerard!... ach, waar zyn ze? ik moet hen zien, ^{8 ja}
 Want schoon zy buiten my al vrolyk leven konden,
 Ik kan niet buiten hen. Dit hebbe ik ondervonden,
 Toen 'k hen verlaaten wilde.... ik hen verlaaten? ...neen:
 Zy komen, om myn kniën te omhelzen.

CONSTANT.

Welke reën!

Onnozel mensch, hebt gy geen schaamte?

CLEMENT.

Dat ze komen,

Hun schuld bekennen, en het naberouw niet schroomen.

CONSTANT.

Neen, ik wou liever, dat ze in stilte, hier of daar,
 Eens stonden in een hoek, en hoorden uw misbaar.

CLEMENT.

Zy zouden niets, dan 't geen hen reeds bewust is, hooren.

CONSTANT.

Waraan zy, naar ik gis, zich weinig zouden stooren.

CLEMENT.

Ik moet hen zien, 'k moet hen vergifnis schenken, of
 Hen haaten.

CONSTANT.

Zie ze vry; vergeef het hen, hoe grof
 Zy 't ook verbruiën; dat zy u, in de oude dagen,
 Tot schande strekken, en u onophoud'lyk plaagen.
 Het scheelt my niet, dewyl ik hier niet langer blyf.
 'k Zegge u en hen vaarwel.

NEG ENDE TOONEEL.

CLEMENT, CONSTANT, Juffr. HEBERT,
 VAN ZORGEN, JAN.

CONSTANT, ziende Juffr. Hebert.

Daar is dat duivels W

Al weêr!...

Tegen Jan.

En gy, Schavuit! wie heeft jou hier gezonden?

Juffr. HEBERT, VAN ZORGEN, JAN.

Mynheer!....

CONSTANT, *tegen Juffr. Hebert.*

Wat zoekje hier? Vertrek, of 't zal 'er honden.

Juffr. HEBERT.

Maar luister....

CONSTANT.

Ja, ik weet wat ik je heb beloofd.

Ik hou myn woord.... leg niet te talmen aan myn hoofd.

Juffr. HEBERT.

Mynheer, zie myne vreugd. Sophia....

CONSTANT.

'k Wil niet hooren.

VAN ZORGEN, *tegen Constant.*

Hoor haar eens spreken....

Juffr. HEBERT.

Laat myn blydschap u niet stooren.

Sophia is niet, die men meende.... ik kan niet meer.

Van Zorgen, zeg het eens.

VAN ZORGEN, *tegen Constant.*

Hoor my dan eens, myn Heer.

CONSTANT.

Kent gy geen Wyven, die sinistig kunnen liegen?

En laat gy, daar gy al zo oud zyt, u bedriegen?

Juffr. HEBERT, *tegen Clement.*

Is zy by u, myn Heer?

CLEMENT.

Helaas! het is dan waar?

Juffr. HEBERT.

Geloof myn reden niet, men vraag' het zelf aan haar.

Men laat ze komen.

CONSTANT.

Dat 's gewis een Afgezante,

118 DE VADER DES HUISGEZINS;

Die zonder schoenen loopt, en Gerards Bloedverwante.
Hier wordt van binnen een gerucht gehoord.

CLEMENT.

Wat hoore ik voor gerucht?

CONSTANT.

„Ik merk, ze is in de klem”.

Tegen Clement.

’t Is niet met al.

CECILIA, van binnen.

Flip, roep myn Vader.

CLEMENT.

’t Is de stem

Van myne Dochter.

Juffr. HEBERT.

Ei, myn Heer, verhoor myn bede,

En laat Sophia....

ALBINUS, van binnen.

Laat af, laat af, ô wreede!

Of ’t kost uw leven.

Juffr. HEBERT, tegen Clement.

Daar is onraad, ga; myn Heer.

CONSTANT, tegen Clement.

Ik zeg, ’t is niet met al.

TIENDE TOONEEL.

CONSTANT, CLEMENT, VAN ZORGEN,

Juffr. HEBERT, JAN, KAATJE.

KAATJE, gantsch verbaast, tegen Clement.

MEn ziet ontbloot geweer....
 Een Officier met volk, die alles wil doen bukken....
 Mynheer, zo gy niet komt, ik vrees voor ongelukken.

TOONEELSPEL. 119
ELFDE TOONEEL.

CLEMENT, CONSTANT, Juffr. HEBERT,
VAN ZORGEN, KAATJE, JAN, CECILIA,
ALBINUS, SOPHIA, GERARD, FLIP,
een OFFICIER met eenige GARDES.

*Cecilia, Sophia, Albinus, Gerard, Flip, de Offi-
cier met zyn gevolg, komen in groote Verwar-
ring uit; Albinus met ontbloot geweer,
wordt van Gerard vastgehouden.*

CECILIA.

Myn Vader....

SOPHIA, tegen Clement.

Ach, myn Heer!...

CONSTANT, tegen den Officier.

Mynheer, voldoe uw plicht.

SOPHIA, vallende Clement te voet, terwyl Juffr.

Hebert hem van de andere zyde smeekt.

Mynheer, bescherm....

ALBINUS, tegen d'Officier.

Beneem my eerst het levenslicht....

Laat los, ô Gerard!....

CONSTANT, tegen den Officier.

Ga maar voort, hier geld geen wachten.

CLEMENT, tegen den Officier.

Houd stand....

Juffr. HEBERT, tegen Constant, wyzende op Sophia.

Zie haar eens aan....

CONSTANT, zonder naar Sophia te zien, tegen
den Officier.

Gy moet uw plicht betrachten,

Van 's Konings wege, zie myne Orde....

ALBINUS.

Neen, laat af.

120 DE VADER DES HUISGEZINS;
VAN ZORGEN, tegen Constant.

Zie haar....

SOPHIA, zich naar Constant wendende.

Mynheer....

CONSTANT, haar ziende, verschrikt.

O Spyt!

Juffr. HEBERT, tegen Constant.

Hoe valt gy haar zo straf?

VAN ZORGEN, tegen Constant.

Zy is 't, het is uw Nicht.

Zy staan alle verwonderd.

CECILIA.

ô Hemel!

ALBINUS.

Wat wy hooren!

CLEMENT.

„O Schoone ontknooping hoe kunt gy myn ziel bekooren!”

SOPHIA.

Myn Oom, waarde Oom....

CONSTANT.

Wat doe je hier?

SOPHIA.

Ik bid, verschoon,

Verschoon uw Nicht....

CONSTANT.

Ja wel, gy stelt u fraai ten toon.

En waarom zyt gy toch niet in uw Land gebleeven?

Of waarom hebt gy u niet derwaarts weer begeeven,

Toen ik u zulks heb doen bevelen?

SOPHIA.

Ach, vergeef,

Vergeef my, dat ik hier zo lang, myns ondanks, bleef:
’k Zal weder derwaarts gaan.

CONSTANT.

„Myn ziel, geraakt zo teder,

„Kan niet... Rys op, myn Kind.

Juffr.

Juffr. HEBERT.

Ik zie u eindlyk weder,

Ach, myn Sophia !..

SOPHIA, *baar ombelzende.*

Ach, Vriendin!

CECILIA, *vallende baar' Vader te voet.*

Wees niet verstoord,

Myn Vader, en verwys my ook niet onverhoord.

Ik ben onschuldig, schoon ik schuldig schyn' deswegen.

De tyd liet my niet toe, om met u raad te pleegen.

CLEMENT, *met eene soort van fierheid en medelyden.*

Myn Dochter, 't is een zaak van onvoorzichtigheid.

CECILIA.

Myn Vader...

CLEMENT, *tederhartig.*

Rys, rys op.

ALBINUS.

Ik zie myn Vader schreidt?

CLEMENT.

Het is om u en haar. Myn Kindren, om wat reden

Hebt gy-u dus misdaan? Gy hebt een' weg betreden,

Die u deelt doolen, toen ge uw Vader hebt gemyd.

ALBINUS en CECILIA, *bem de banden kuschende.*

Ach, Vader.

CLEMENT, *zich hersteld hebbende, met ernst.*

Wel, myn Heer de Commandeur, gy zyt

Vry stout, dat gy hier in myn huis zo durft bevelen.

OFFICIER.

Hoe! is myn Heer hier dan geen Meester?

CLEMENT.

't Zal veel scheelen:

Zo gy 't niet wist, hadt gy dat moeten onderstaan.

Ga heen; 'k neem alles hier op my; gy hebt gedaan.

TWAALFDE TOONEEL.

CLEMENT, CONSTANT, CECILIA, SOPHIA,
ALBINUS, GERARD, Juffr. HEBERT,
VAN ZORGEN, KRATJE, FLIP, JAN.

Myn Vader.... ALBINUS.

CLEMENT.
Ik begryp u wel.

ALBINUS, *brennende Sophia by Constant.*

Zie voor uwe oogen,

Myn Oom....

SOPHIA.

Myn Oom, waarom kunt gy my niet gedoogen?
Ik ben de Dochter van uw Broeder ...

CONSTANT, *zonder haar aan te zien.*

Van een' Man,

Die zo onächtzaam was, als iemand weezen kan;
Die meer dan ik hadt; maar die alles heeft verslonden,
En u bragt in dien staat, waarin gy wordt bevonden.

SOPHIA.

Het heugt my nog, al was ik toen nog maar een Kind.
Maar ik, ik was u lief, gy hebt my teer beïnd:
En zo ik heden u bedroef, 'k zal uw begeeren
Voldoen; ik zal weêr naar myn arme Moeder keeren,
Die al haar hoop alleen op u gevestigd hadt.

ALBINUS.

Myn Oom....

CONSTANT.

Ik wil haar zien nog hooren, dat je 't vat.

CLEMENT.

Myn Broeder, 't is uw Nicht. Hoe kunt gy haar verwyten...

CONSTANT.

Wat doet ze hier?

CLE.

CLEMENT.

Zy is uw Bloed.

CONSTANT.

Dat kan me spyten.

CLEMENT.

Zy voert uw naam.

CONSTANT.

Dat spyt me des te meer.

CLEMENT.

Waar vindt

Men een Geslacht, waarvan de Telgen eensgezind,
En even ryk zyn?

CONSTANT.

Zy heeft niets, dat moetje weeten.

ALBINUS.

Ja, zy heeft alles.

CLEMENT.

Wil al 't voorige vergeeten;

Want hy bemint haar, en zy hem.

CONSTANT.

Wilt gy dan haar

Voor Dochter hebben?

CLEMENT.

Ik zegge u, dat zy elkaër

Beminnen.

CONSTANT, tegen Albinus.

En gy wilt haar tot uw Huisvrouw neemen?

ALBINUS.

Of ik het wil.....

CONSTANT.

't Is wel. Laat ons niet langer teemen.

Eens is zo goed als tien.

Tegen Clement.

Ik stem het toe; maar 't is

Op één Conditie, vriend.

ALBINUS.

ô Schoon getuigenis!

Sophia, niemand zal ons nu weêr kunnen scheiden.

CLEMENT.

Kom, geen Conditie; 't moet vergeeving voor hun beiden,
En ook voor allen zyn.

CONSTANT.

Dat stem ik niet, ô neen.

Gy moet my recht doen van uw Dochter, en metéén
Van deze knaap...

ALBINUS.

Wat recht, wat hebben zy misdreeven?

Myn Vader, 'k wil het aan uw oordeel overgeeven.

CLEMENT, *tegen Constant.*Myn Dochter denkt zeer wel; haar hart is edel; zy
Is overtuigd, wat zy verschuldigd was aan my,
Zo dat ik niets heb by haar zelfs-verwyt te voegen.U, Gerard, u verschoon ik ook met veel genoegén;
Gy hebt myn Vriendschap, en myn weldaen zullen u
Steeds volgen waar gy gaat.... Maar ach, gy ziet....

CONSTANT.

Wel nu?

Vaar voort.

KAATJE.

„Het zal myn beurt ook worden, wel te weeten”.

ALBINUS, *tegen Gerard, die heen wil gaan.*

Blyf, Gerard, Vader, hoor uw' Zoon.... zoudt gy vergeeten,

Dat hy alleen my heeft behouden? wat zou ik,

Hadt hy het niet gedaan, zyn op dit oogenblik?

Hy heeft Sophi gered. Gedreigd in 't onderwinden

Door my en door myn Oom, wist hy een weg te vinden

Tot haar behoudenis. Myn Zuster gaf alleen

Haar schuilplaats; hy onttrok haar aan myn hevigheên.

Zoudt gy hem straffen om myn misdaad en gebreken?...

Cecilia help my den besten Vader smeeken.

Hy brengt Cecilia by Clement, en zy valt hem te voet.

CL.

CLEMENT.

Myn Dochter, 'k heb het u vergeeven; wilt gy meer?

ALBINUS.

Ja, dat gy haar geluk, het myne en 't uw', myn Heer, Verzekert. Gerard en Cecilia beminnen

Elkander. Vader, laat uw goedheid u verwinnen, En dit de schoonste dag uws levens zyn.... Welaan,

Sophia, Gerard, komt, gy dient my by te staan;

Laat ons myn Vaders kniën omhelzen en hem smeeken,

Opdat, tot onsgeluk, zyn goedheid door moog' breeken.

Zy vallen hem te voet.

SOPHIA, *vattende de hand van Clement.*

Mynheer!....

CLEMENT, *na een weinig vertoevens.*

Myn Kinderen rys op.... Cecilia,

Gy mint dan Gerard?

CONSTANT.

'k Heb dat wel gezeid, o ja.

CECILIA.

Verschoon me, Vader, dat.....

CLEMENT.

Gy hebt onnutte zorgen.

Waarom, toen ik 't u vroeg, my dat geheim verborgen?

Myn Kindren, ach! gy kent uw Vader niet te recht.

Kom nader, Gerard. Gy hebt ook my niets gezegd,

Dat kan my leed doen: maar myn liefde zal u toonen,

Dat ik voorlang u als den tweeden myner Zoonen

Hebbe aangemerkt, en u myn Dochter toegedacht.

Dat zy met u geniete al 't heil, dat zy verwacht.

CONSTANT.

Daar hebje 't nou! Dat is waarachtig fraai verzonnen.

Ik heb die zwakheid al gevreesd, eer 't was begonnen....

Maar 't is ook al gezeid, dat zulks myns ondanks zou

Geschiën.... Wel nou, fiat, leeft vrolyk; want ik hou

Myn opzet vast, dat wy elkander ligt na dezen

Nooit weêr zien.

CLE.

CLEMENT.

Hoe kunt gy zo onbarmhartig weezen;
Mynheer de Commandeur? Gy hebt u-zelf misleid.

ALBINUS.

Myn Oom....

CONSTANT.

Ei! 'k Heb myn haat uw Zuster toegezeid.
En wilt gy trouwen met myn Nicht, ik zal 't niet hinderen;
Maar dit beloove ik u, al kreeg ze hondert Kinderen,
Dat ik 'er aan geen één myn Naam verleen zal.
Hy gaat heen.

DERTIENDE EN LAATSTE TOONEEL.

CLEMENT, CECILIA, ALBINUS, GERARD,
SOPHIA, KAATJE, VAN ZORGEN, Juffr.
HEBERT, FLIP, JAN.

CLEMENT.

Welaan, myn Kroost, laat ons het vorig ongeval
Vergeeten, en nu zien, wie 't best by 't ongenoegen,
Dat hy veroorzaakt heeft, herstelling weet te voegen.

ALBINUS.

Myn Vader, Zuster, Vriend! ik hebbe u all' misdaan.
Maar ziet Sophia, daar myn schuld is uit ontstaan,
En doemt my al gy kunt.

CLEMENT

Iudien wy in dit leven
Vergeeving hoopen, moet ook elk van ons vergeeven.
Van Zorgen ga, haal myn Pupillen.

Tegen Juffr. Hebert.

U, Juffrouw,

Zal ik gedachtig zyn, en loonen uwe trouw.

Tegen Sophia.

Myn Dochter, uw geluk zal steeds myn Zoon bekooren.
Leer hem, u volgende, zyn heete driften smooren,
En dat geen mensch op aard' gelukkig weezen kan.

Ten

Ten zy hy zyne drift beteugel en verbann'.
 Dat uw verheven ziel, uw dengden zonder vlekken,
 En uw beroemd geduld hem steeds ten voorbeeld' strekken.
 En 't minlyk voorwerp zy van zyn oprecht gemoed.

ALBINUS.

o Ja, myn Vader.

CLEMENT.

Zo zal eens uw tegenspoed,
 Veranderd in geluk, gelyk de zonne blinken,
 En nooit by u, dan met het einde uws levens, zinken.

Tegen Gerard.

En gy, myn waarde Zoon! wat kan my hindren dat
 Ik u dien naam geef', dien ik altoos dierbaar schat.

*Cecilia betuigt baar dankbaarheid door baar Va-
 ders hand te kussen.*

Gy zult de vreugde zyn van myne Dochters dagen.

Zy leewe steeds tot uw, en gy tot haar behaagen.

Ik wil u allen, na zo veel geleden druk,

Myn gunst betoonen, en bevordren uw geluk.

Sophia, ik zal hier ten eersten ook uw Moeder

Doen komen, nevens alle uw Zusteren en Broeder.

En gy myn Kindren zult uw' Echt in 't openbaar

Nog heden sluiten aan de voeten van 't Altaar.

Gy kunt van myne gunst geen grooter blyk begeeren.

Treed nader, waardig Kroost, ik wil uw deugd vereeren.

Hy neemt Cecilia en Albinus by de hand.

Ontfang, o Gerard, thans myn Dochter van myn hand.

En gy, Sophi, ontfang myn Zoon ten onderpand'

Van myn genegenheid. De Hemel doe zyn zegen

Neërdaalen op myn Kroost, en blyv' hen steeds genegen!

Hy kroon myn Zoonen, elk met zyne Zielsvriendin,

En maak' hen Vaders van een bloeiend Huisgezin!

Einde des Vyfden Bedryfs.

GOVERNMENT

THE SECRETARY OF THE
TREASURY
WASHINGTON

DEAR SIR
I have the honor to acknowledge the receipt of your letter of the 10th inst.

and in reply to inform you that the same has been forwarded to the proper authorities for their consideration.

I am, Sir, very respectfully,
Your obedient servant,
J. M. [Signature]

Enclosed for you are two copies of the report of the Committee on the subject of the proposed amendment to the Constitution.

I am, Sir, very respectfully,
Your obedient servant,
J. M. [Signature]

I am, Sir, very respectfully,
Your obedient servant,
J. M. [Signature]

I am, Sir, very respectfully,
Your obedient servant,
J. M. [Signature]

